

„Ránk hárul
a *hídépítés* feladata”

Beszélgetés Baráti Kristóffal és Várdai Istvánnal

Idén hatodik alkalommal rendezik meg a Kaposvári Nemzetközi Kamarazenei Fesztivált, avagy ahogyan már mindenki ismeri, a Kaposfestet. Öt évnyi művészeti vezetői munka után Kokas Katalin elbúcsúzott az általa megálmodott fesztiváltól, helyére a világ legfoglalkoztatottabb hegedűművésze, Baráti Kristóf és második legfoglalkoztatottabb gordonkaművésze, Várdai István került. De vajon mi mindenben hoz változást a fesztivál életében az új vezetés? Erről is beszélgettünk a két művésszel.

◆ Tóth Endre

Fotók: Németh András Péter

Gramofon: *Egyikötök sem arról híres, hogy rengeteg szabadideje lenne. Hogyan tudtátok elvállalni a fesztivál vezetését?*

Várdai István: Természetesen nagyon kevés időnk van és szoros időbeosztásban élünk. De ha egy jól működő, értékes kulturális rendezvény tovább élése a kérdés – főleg amikor Magyarországon egyre kevesebb pénz fordítható a kultúrára –, akkor azt minden erővel meg kell menteni. Nem kérdés, hogy bármi áron szorít az ember időt arra, hogy műsorokat tervezzen, hogy azt a zenei környezetet, amiben a kollégáinkkal együtt élünk, megmutathassuk itthon is.

Baráti Kristóf: Annyit tennék még hozzá, hogy a kamarazene a mi életünkben sajnos nem képez prioritást, már csak azért sem, mert nehezen lehet összeegyeztetni több művésszel a próbákat, koncerteket. Noha Pisti nagyobb rutinnal rendelkezik a külföldi fesztiválok terén, mint én, mindkettőnk nevében mondhatom, hogy mindig örömteli számunkra a kamarazenélés. Az, hogy ezen a fesztiválon ezt szinte éjjel-nappal megélhetjük majd, másfelől művészbáratainkat is be tudjuk vonni ebbe, nagyon szép lehetőség. Nem sok olyan vidéki esemény van a klasszikus zenében, ami ennyire rangos, úgyhogy ez többszörösen is érdekessé teszi a fesztivál ügyét.

G.: *Mit jelent számotokra a kamarazene? Mi lehet az oka annak, hogy Magyarországon, ahol a kamarazene oktatásban Weiner Leónak, Kurtág Györgynek, Mihály Ádrásnak és Rados Ferencnek is elévülhetetlen érdemei voltak, kisebb számú közönséget érdekel egy kamarakonzert, mint egy zenekari hangverseny vagy egy szóló zongoraest?*

B. K.: Egyrészt szeretném elkerülni azt a látszatot, hogy a kamarazene egy burokba zárt valami, ami mondjuk csak trió vagy vonósnégyes formájában létezhet. A kamarazene a zenében – talán a szólóhangszeres műfajt leszámítva – az előadóművészi attitűd esszenciáját képezi, és ilyen szempontból téveszme, hogy ha nem zenekari produkciót hall a közönség, akkor az már nem lehet olyan hatásos és értékes. Meggyőződésem, hogy a kamarazenében a legkompromisszum-mentesebb formában tud megjelenni egy zeneszerző. Örömdetes, hogy a Zeneakadémia kifejezetten ezt tette fő profiljává, de a Műpában is egyre nagyobb nyilvánosságot élvez. A kérdésnek arra a részére, hogy ez miért alakult így, biztos sok választ lehetne adni, de az a fontos, hogy a téveszme kezd eloszlani, és a közönség számára is egyre vonzóbb a műfaj.

V. I.: Egyre jobban visszatér a kamarazenélés azokhoz a gyökerekhez, amelyeket említettél. A Weiner-féle iskolához, ami az elmúlt húsz-harminc évben kicsit háttérbe került, de azoktól, akik még ebből részesülhettek, szerencsére mi is tanultunk, így most ránk hárul a hídépítés feladata, nekünk kell a műfajt még vonzóbbá tennünk.

G.: *Művészeti vezetéseknek köszönhetően változik-e a fesztivál struktúrája?*

V. I.: Azon nem kell változtatni, ami eleve jól működik. Annyiban módosul egy kicsit, hogy az Erkel Ferenc Kamarazenekar rezidens együttese lesz a fesztiválnak.

B. K.: Azért is örülünk ennek, mert a kamarazenekar jelenléte olyan produkciókat is meg fog engedni a művészeknek, amelyek inkább a versenymű műfajába sorolhatók, és ez szerintem nagyon jól ki tudja egészíteni a kamarazenének nevezett kategóriát.

V. I.: A kollégák, akiket hívunk, erősen szólista típusok is, viszont éheznek arra, hogy kamarázhassanak, és így meg tudják mutatni mindkét oldalukat.

B. K.: Sok esetben próbáltunk összetartást mutató szerkesztési elvet keresni, persze ez nem jelenti azt, hogy homogén műsorstruktúra lesz minden koncerten. Így lesz például orosz est, Bach-koncert. Nem feltétlenül tematizálni akartuk a hangversenyeket, de arra törekedtünk, hogy a közönségnek legyen alkalma egy adott zenei világra vagy témára ráhangolódni, és ezen belül próbáltunk sokszínűek maradni.

G.: *Azért mégiscsak az eddig jól ismert „élvezet szabadsága” mottó szellemében zajlik tovább a fesztivál, hiszen a legtöbb koncerten, ahogy eddig, szinte komolyzenei wurlitzer módjára következnek majd egymás után a különböző korszakok zeneművei. Milyen fő csapások mentén alakítottátok ki a programot?*

B. K.: Egy új művészeti vezetésben óhatatlanul egy kicsit más szempont fog uralkodni, de ez csak az ízlésünket tükrözi jobban. Az a fajta szabadság, ami majd a jövő évi műsortervezést fogja jellemezni, idén azért nem jelenhet meg, mert alig egy hónap alatt kellett összeállítanunk a programot. Annak, hogy a megfelelő színvonalú neveket, általunk kedvelt művészeket hívhassunk meg, az volt az ára, hogy egy picit az ő igényeik, repertoárjuk szerint is kellett összeállítanunk a műsort.

V. I.: Voltak olyan kollégák, akik valamely már elvállalt projektjüket lemondták, hogy eljöhessenek Kaposvárra. Végeredményben az a cél, hogy mindenki jól érezze magát, kulturális, szellemi táplálékot tudjunk nyújtani a közönségnek, de megmaradjon a fesztivál jelleg is, és valamivel kompaktabb műsorkoncepció alakuljon ki, aminek van valamilyen vezérfonala, kézzel foghatóbb profíljá.

B. K.: Az a fajta fiatalos lazaság, ami egyébként is jellemez minket, egy ilyen nyári fesztiválon legalább annyira fontos, mint a szakmai minőség. Barátságos, felszabadult hangulatnak kell uralkodnia. Ezt nem szemléletváltásként mondom, mert a zenészek jellemzően ilyenek, de fontosnak tartjuk, hogy ez a hangulat megmaradjon.

G.: *A klasszikus koncerteket kísérő rendezvényeken, programokon is gondolkodtok?*

B. K.: Behoznánk a jazzt a fesztiválra. Nekem személy szerint évek óta tervem, hogy Oláh Kálmánnal valamit kitáljunk, hiszen ő jazz vonalon próbál nagyon erősen kötni a klasszikus zenéhez.

G.: *A közönség az új művészeti vezetésnek köszönhetően nem a már jól ismert művészeket hallhatja majd. Kiket hallhatunk idén?*

B. K.: Az én oldalamról azok a kollégák adódtak elsősorban, akikkel lemezfelvételeket készítettem: ilyen például Würtz Klára, akivel rögzítettük az összes Beethoven- és Brahms-sonátát, valamint egy francia CD-t, ami még kiadásra vár, illetve Farkas Gábor, akivel most vettünk fel egy ráadásdarabokból álló lemezt, illetve Korngold Szonátáját. Boldoczi Gábor trombitaművésszel közösen turnéz-

tunk, ráadásul az ő Bach-lemezére egy hegedű-oboa kettősversenyt is felvettünk együtt. Közös választás – hiszen mindketten játszottunk már vele – a Berliini Filharmonikusok egyik brácsa szólamvezetője, Szűcs Máté, akivel már többször terveztük, hogy eljuttassuk Mozart Sinfonia Concertantéját, de ez eddig nem jött össze, szóval a fesztivál remek alkalom lesz a közös munkára.

V. I.: Folytatnám a zongoristák sorát Finghin Collins-szal. Már több éve játszunk együtt, még Svájcban ismertem meg, Írországból turnéztunk legutóbb, kiváló zenész. Neki például félre kellett tennie egy-két projektjét, hogy eljöhessen Kaposvárra. Dudu Carmelt, az Izraeli Filharmonikusok oboistáját személyesen nem ismerem, viszont hallottam játékát, és mindenképp szerettem volna, hogy eljöjjön. Nagyszerű muzikus, sokat játszott a Fesztiválzenekezzel is. Andreas Ottensamer mostanában robbant be a zenei köztudatba, a Berliini Filharmonikusoknál első klarinétos. A német-japán hegedűművésszel, Koh Gabriel Kamedával eddig személyesen nem találkoztam, de már régóta terveztük a közös muzsikálást. Nagy öröm, hogy a vokális műfajok is képviselve lesznek, hiszen sikerült meghívunk a már jelentős nemzetközi sikereket elért fiatal szopránt, Celeng Máriát és a kiváló Szent Efrém Férfikart is, mint ahogy vendégünk lesz a nagyszerű lengyel Apollon Musagete vonósnegyes is.

B. K.: Általában a koncertrendezésre jellemző a nagy nevek felvonultatásának a fontossága, mi inkább azt helyeznénk előtérbe, hogy az előadóművészetben a szerző, a mű és a zene kapjon kiemelt szerepet. Azt szeretnénk, hogy a közönség ne egy nevet akarjon meghallgatni, hanem a

művet akarja megismerni és megérteni. Ehhez a megfelelő szakmai minőséget a művészeti vezető feladata garantálni. Nem az a cél, hogy minél nagyobb, ismertebb nevek jöjjenek öncélú megfontolásból, hanem olyan szakmai és zenei közeget akarunk teremteni, ahol magától értődik, hogy a közönség Mozartta, Beethovenre, Csajkovszkijra koncentrálni és ráeszmélni, hogy az adott művész milyen alázattal tudja mindezt szolgálni. Tehát én inkább a csapatjátékra összpontosítanék és nem arra, hogy Lionel Messit lássuk a focimeccsen, mert ő szeniális.

G.: *Ha úgy vesszük, eleve így indult a Kaposfest. José Gallardo zongoraművész nevét például azelőtt kevesen ismerték Magyarországon.*

V. I.: Így van. Egyáltalán nem szeretnénk amúgy kizárni, hogy korábbi résztvevők eljőjenek. Én például Nicolas Altstaedttel nagyon jóban vagyok, szoktunk is együtt zenélni Berlinben. Végeredményben nincs olyan óriási mérítési lehetőség. A mi korosztályunkból nagyjából 30-40 névről van szó, és persze vannak példaképek, idősebb kollégák, akiktől mi is sokat szeretnénk tanulni, hiszen korábban Rados Ferenc is játszott a fesztiválon, idén pedig Perényi Miklós látogat el Kaposvárra.

G.: *Hogy érzitek, hogy fogja fogadni a közönség az új felállást? Nem fognak számukra hiányozni a már jól ismert művészek?*

B. K.: Minden fesztiválnak előnyére válik, ha a névsor nem egy kialakult, meggyökeresedett valami, hogy a közönség minél szélesebb képet tudjon kapni arról, hogy a nemzetközi zenei életben kik azok, akik a zenét úgy képviselik,

ahogyan mi azt jónak képzeljük. Azt hiszem, a közönség annak örül, ha a világ zenei élete odajön hozzájuk, és nem rutinok mentén alakul ki egyfajta kapcsolat. Persze lehetnek kedvencek, de őket nem feltétlenül minden évben, hanem két-háromévente hallja majd viszont a publikum.

G.: *Ahogy elnézem a műsort, a koncerteken művészként is oroszlánrészt vállaltatok. Nem lesz nagyon kimerítő számotokra a fesztivál?*

B. K.: Szándékunkban állt, hogy ne mi ketten legyünk a fesztivál. Azt hiszem, nem vállaltunk túlságosan sokat, és nem vállaltunk többet, mint bármelyik olyan művész, aki végig ott tud lenni. Öt-hat koncerten fogunk szerepelni, ami nem is a teljes koncertet jelenti, ráadásul kamarazenélünk, más művészekkel együtt szerepelünk. Talán kivétel a nyitókoncert, ahol bemutatkozásként zongorakísérettel és versenyművekben is szerepelünk, valamint a zárókoncertből vállaltunk még nagyobb részt.

G.: *Ha több idő állt volna rendelkezésetekre, milyen ötletek merültek volna még fel, másképp alakulna a fesztivál?*

B. K.: Azért nem érdemes erről beszélni, mert a legtöbb művész, aki idén nem tud jönni, jelezte, hogy a jövő évi fesztiválra szívesen jönne. Neveket viszont nem szeretnék felsorolni. Azt viszont elmondhatom, hogy Körner Tamás nagyon sokat segített nekünk a szervezésben, a művészek felkérésében.

V. I.: Amit mindenképp kiemelnék, az a fiatalok bemutatása. Jövőre reméljük, hogy az ifjú tehetségeket is sikerül bevonnunk, hiszen a korábbi években a Kaposfesttel szin-

te párhuzamosan tartottunk minden évben Pécsen kurzust. Van egy olyan tervünk, hogy aki ott kiemelkedően szerepel, fellépési lehetőséget kap a fesztiválon.

B. K.: Azokat a tehetségeket, akik az országos versenyeken kimagaslóan szerepelnek, illetve a Virtuózok kapcsán nagyobb figyelmet kaphattak, meghívjuk Kaposvárra. Szerintem ez nekik is rendkívül motiváló, és a közönség is nagyon szereti, ha fiatalokat és még annál is fiatalabbakat láthat.

G.: *A műsor már májusra összeállt, a fesztiválig még van egy kis idő. Gondolkodtok már a jövő éven?*

B. K.: Ez az első fesztiválunk, nyilvánvalóan meg kell tapasztalnunk, hogy mik azok a szempontok, amik nekünk fontosak, mik, amik a vendégművészeknek, és mi jön igényként a közönség felől. Idén az volt az elsődleges cél, hogy a fesztivál léte és színvonala ne sérüljön és ez szerintem maradéktalanul meg fog valósulni. A kompromiszsummentes új szemlélet jövőre fog megjelenni.

G.: *A Kaposfesten kívül milyen koncertek, feladatok várnak rátok a jövőben?*

B. K.: Nyáron a Marlboro Fesztiválon játszom, amelynek különlegessége, hogy két-három műsort próbálunk egy hónapon keresztül. A Kölni Rádió Szimfonikus Zenekarával is lesz egy koncertem, a spanyolországi Santanderben játszunk Bartók Fiatalok hegedűversenyét. Szeptemberben Svájcban Mendelssohn-, októberben Madridban Vivaldi-, novemberben Moszkvában Bartók Hegedűversenyt ját-

szom, jövő tavasszal pedig szerepelek majd a Londoni Filharmonikusokkal. Két már felvett lemezem jelenik meg még idén: a Hungarotonnál népszerű ráadásdarabokat vettem fel, a Brilliant Classics lemezcég számára pedig Mozart összes hegedűre és zenekarra komponált művét koncertfelvételnként az Új Magyar Kamarazenekarral. A nemrég kijött Korngold-lemezemen a Hegedűverseny is koncertfelvétel volt, és merem remélni, hogy ez a fajta attitűd visszakerül a lemezpiacra, ha egyáltalán még létezik ilyen, mert azt hiszem, hogy a zene lényege nem a hibátlanságon mérhető, hanem az energián, a mű érzelmi töltésén, amit egy koncert többletként tud megjeleníteni egy stúdiófelvételhez képest.

V. I.: Nekem most párhetes szünet jön, hiszen hamarosan megszületik a kisbabánk. Néhány nyári fesztivál következik majd nemsokára: megyek Norvégiába, Hakubába (Japán), és a Bellerive Fesztiválra Genfben. Szeptemberben a Jeruzsálemi Kamarazenei Fesztiválon játszom, a Kronberg Akadémia Fesztiválon Frankfurtban Schiff Andrással hangversenyezek, Kristóffal pedig Sevilleben a Turina Fesztiválon lépünk fel. A nagy-britanniai Prussia Cove-ba, a Végh Sándor által alapított kultikus fesztiválra is meghívást kaptam, novemberben pedig az Egyesült Államokban turnézom az Ír Kamarazenekarral és Takács-Nagy Gáborral. A 2015-ös évet az Amerikai Szimfonikus Zenekarral a Carnegie Hall-ban fejezem be. ■

A KaposFest teljes programja és bővebb információ a fesztiválról:
www.kaposfest.hu

MVM
KONCERTEK

Ránki Dezső Christian Zacharias Grigorij Szokolov

A Zongora 2015/2016

Művészetek Palotája,

Bartók Béla Nemzeti hangversenyterem

2015. október 28. (szerda), 19.30 – **Balázs János**

2016. március 22. (kedd), 19.30 – **Ránki Dezső**

2016. április 25. (hétfő), 19.30 – **Grigorij Szokolov**

Zeneakadémia Nagyterem

2015. november 21. (szombat), 19.30 – **Christian Zacharias**

2015. december 10. (csütörtök), 19.30 – **Farkas Gábor**

2016. január 9. (szombat), 19.30 – **Gyöngyösi Ivett**

2016. január 29. (péntek), 19.30 – **Várjon Dénes**

2016. február 10. (szerda), 19.30 – **Vadym Kholodenko**

2016. február 29. (hétfő), 19.30 – **Jandó Jenő**

2016. április 7. (csütörtök), 19.30 – **Stefan Vladar**

2016. május 5. (csütörtök), 19.30 – **Alexei Volodin**

A jegyek megvásárolhatók a Művészetek Palotája és a Zeneakadémia jegypénztáráiban, a www.jakobikoncert.hu honlapon a Jegyvásárlás menüpontban, megrendelhetők a jakobikoncert@gmail.com email címen és a 30-257-7150-es mobilszámon, hétköznapokon 9-16 óráig.

Bővebb információ: www.azongora.hu, www.mvm.hu

A hangversenysorozat
névadó szponzora:

Goldmark-ritkaság az operavizsgán

Különleges előadások is akadnak a Zeneakadémia évad végi kínálatában, hiszen a kárpátaljai rászorultakért zongorázik Kemenes András és Palojtay János; az opera tanszak növendékei pedig az Ybl-palotában adnak számot tudásukról. S persze már készülnek a következő szezonra is, amelynek fellépője lesz szeptemberben Tetyana Zsuravel, a Marton Éva énekversenyen második helyezést elért ukrán szoprán.

◆ Réfi Zsuzsanna

Mester és tanítványa ad négykezes estet június 14-én este, a Zeneakadémia Nagytermében. Kemenes András, aki már lassan negyedszázada tanít az egyetemen, egykori növendékével, Palojtay Jánossal muzsikál. A hangversenyen Schubert-művek, a Lebensstürme, az Allegro, a Magyar divertimento, valamint a Grand Duó hangzik fel, s játékonysági estjük bevételét a Ferences Alapítvány juttatja el a kárpátaljai rászorultaknak. A koncert ötlete Kemenes Andrástól származik, aki olvasva a Kárpátalján élő Palojtay Márta segítségkérő levelét, azt javasolta Márta öccsének, Jánosnak, hogy szervezzenek együtt jótékony koncertet. Majd az operavizsga következik július 1-jén, új helyszínen, a Magyar Állami Operaházban.

Almási-Tóth András, az opera-tanszak rendezőtanára örül, hogy egy ilyen helyszínen is kipróbálhatják magukat a fiatal énekesek. Azt mondja, míg a Solti Terem az apróbb rezdülések, a közönséggel való, intimebb viszony megteremtéséhez megfelelő, az Ybl-palotában meg kell tanulni bánni a nagyobb térrel, a hatalmas színpaddal. Ráadásul a dalszínházban nem kamaraegyüttes, hanem szimfonikus nagyzenekar kíséretével kell előadni a produkciónkat, ami szintén jó gyakorlatot jelent a növendékeknek. „A vizsgára mindig igyekszem olyan darabokat választani, amelyek segítik a növendékek személyiségfejlődését is. Előszeretettel döntök olyan művek mellett, amelyeknek nincs előképük, hagyományuk, nem kötődik hozzájuk tradíció, hiszen azokban sokkal szabadabban tudnak megnyilvánulni alkotóként. Így esett most a választásom Goldmark Téli regéjére, amelyből nem létezik felvétel. Pedagógiai okokból az opera mellé operettet társítottam. Egy ilyen műben ugyanis nincs komolykodás, pátosz, remek ahhoz, hogy könnyítsünk a színpadi létén, s fiatalok elhagyhassák az operai manírokat. Lehár A mosoly országa című művét választottam, s ezzel társítottam néhány részletet a Giudittából, a Frasquitából, a Luxemburg grófjából. Egyébként zeneileg is igényes darabokról van szó, operai komolyságú az alaptörténet, ami az idegenségről, a másságról szól. Azonos tőről fakad a Téli regével, valahogy számomra összeillik a kettő. Így a két rész az Idegenek összefoglaló címet kapta. Goldmark darabja sokkal intimebb a Sába királynőjénél, a zeneszerző életéről is mesél, aki először akkor látta a lányát, amikor az már 15 éves volt... Az operában jócskán találni őszinte, személyes hangot, amit elbűvölőnek találok.” Hozzáteszi, a tenor díszleteit használják, a jelmezek egy részét a dalszínház jelmeztárából szedik össze, a Lehár-összeállításához pedig Szalai Sára tervez jelmezeket. Az előadás koreográfusa Tihanyi Ákos. Almási-Tóth András reméli, hogy mind a tizenegy operaszakos hallgató bemutatkozása jól sikerül.

Tavaly rendezték meg elő alkalommal a Nemzetközi Marton Éva Énekversenyt a Zeneakadémiaán, amelyre százharmincnél is többen jelentkeztek. Második lett és közönségdíjat nyert az ukrán Tetyana Zsuravel, aki most szeptember 24-én visszatér a Liszt Ferenc téri intézménybe. A Solti Teremben, dalestjén három évszázad műveiből válogat, s a programban helyet kaptak a Purcell- és Mozart-áriák mellett Debussy, Richard Strauss, Liszt, valamint Bernstein műveinek részletei is. Olyan különlegességek szerepelnek a koncert műsorában, mint két ukrán zeneszerző, Kyrjlo Stetsenko és Heorhiy Maiboroda szerzeményei. Az est zongorakísérője Natalia Korolko. ■

Fotó: Tuba Zoltán

Tetyana Zsuravel

Almási Tóth András

Forrás: Zeneakadémia

V. KAP 2015. OSF 08. EST 13-19. Kaposvár

Művészeti vezetők:
Baráti Kristóf / Várdai István

www.kaposfest.hu

Támogatók:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Szerencsejáték Zrt.

Fő médiapartner: **metropol**

„Meg akarom védeni Wagnert saját magától”

Találkozás Fischer Ádámmal

Fotó: Művészetek Palotája Budapest / Kotschy Gábor

Az első változatot mutatják be *A bolygó hollandiból* a Müpában – Fischer Ádám ugyanis ezt tartja a legjobbnak, a legegységesebbnek. A dirigens örül, hogy ezzel az utolsó zenedráma is felkerül a Budapesti Wagner- napok repertoárjára, ráadásul remek szereposztásban. Emellett a további tervekről, a folytatásról, a düsseldorfi és a New York-i feladatairól is beszámolt a Gramofonnak.

➡ Réfi Zsuzsanna

Gramofon: Mennyiben változott *A bolygó hollandi* koncepciója az eltelt évek során? Hiszen azt tervezték Kovalik Balázssal, hogy 2011-ben mutatják be az Operaházban...

Fischer Ádám: Nem változott, talán csak annyiban lett gazdagabb, hogy Balázs még az azóta megélt élményeit is szeretné bemutatni a darabban. S persze a Müpának mások az adottságai, mint az Ybl-palotának, így a színpadképben is lesznek változások. Miután 2010-ben távoztunk az Operából, lemondtuk a bemutatót is, de örülök, hogy most, öt év elteltével mégis megvalósul. A koncepció ugyanaz ma is: azokról szól, akik olyan környezetbe csöppennek, ahol nem értik meg őket, s akiket ezért a társadalom kivet magából. Közben pedig ők is úgy viselkednek, mintha mindezt akarnák, s maguk provokálnák. Nem kívánjuk megmondani, kinek van igaza, hiszen akit a közönség kiközösít, az azért maga is felelős...

G.: Melyik változat hangzik most fel a Budapesti Wagner-napokon?

F. Á.: Az első. Meg akarom ugyanis védeni Wagnert saját magától. A zeneszerző 1860-ban megváltoztatta a húsz évvel korábban írt operáját, új befejezést komponált hozzá. Én viszont meg vagyok elégedve a fiatalkori művével. Egységesebbnek tartom, hitelesebben adja vissza Wagner fiatalkori hangját, zeneszerzői korszakának akkori színeit. Hiszek abban, hogy ez egy jó mű.

G.: Hányszor vezényelte eddig ezt az operát?

F. Á.: Nem sokszor. Volt belőle egy premierem 2006-ban, Peter Konwitschny rendezésében, rendhagyó befejezéssel, s aztán még nyolc-tíz alkalommal dirigáltam.

G.: Kit emelne ki *A bolygó hollandi* budapesti szereposztásából?

F. Á.: Nagyon kíváncsi vagyok a Sentát éneklő Elisabet Stridre. Vele még nem dolgoztam, viszont kiváló véleményeket hallottam róla. Remek hang és érdekes színpadi jelenség. Rutherford szintén nagyon jó énekes, akárcsak Peter Rose, akit a New York-i Metropolitanból ismerek. Először fog énekelni Magyarországon, s jó szívvel ajánlom a közönség figyelmébe.

G.: Ismét színpadra kerül a *Ring-tetralógia* is. Lesz benne változás?

F. Á.: Mindig modernizáljuk egy kicsit. Az ideológiánk az, hogy mindig változtassunk valamit, de ezek csak apró új-

tások, például új filmeket forgatunk, hiszen akadnak új szereplők is. Nagyon szeretek Waltraud Meierrel dolgozni, örülök, hogy most ő lesz Waltraute. S várom azt is, hogy milyen lesz Stefan Vinke, hiszen ő az én felfedeztem volt Mannheimben, igaz, akkor még Idomeneót énekelte...

G.: *Évről évre, egy-egy előadással teljesedett ki a fesztiválon a Ring, akadt azonban olyan esztendő is, amikor a Tetralógia nem került színre. Mi lesz a folytatásban?*

F. Á.: Az, hogy a Ringet játsszuk, a legfontosabb, hiszen szinte mindenki azt várja, arra a sorozatra érkeznek a külföldi vendégek. Számukra pedig fontos szempont, hogy négy nap alatt végignézhetik a Tetralógiát. Viszont ha szerepel a műsoron, akkor kevés más darab fér bele a programba. Arról nem is beszélve, hogy a speciális üvegfal miatt a Ring alatt nem nagyon lehet mást próbálni sem... A tervek szerint lesz Tetralógia jövőre is, utána pedig olyan esztendő következik, amikor más darabok szerepelnek a műsoron.

G.: *A korábbi beszélgetéseink során még arról beszélt, a Wagner-évforduló után nem biztos, hogy továbbra is marad. A jubileum lezajlott, de a nevét szerencsére megtalálni a 2016-os programban is. Akkor nem lesz változás?*

F. Á.: Maradok, mert mindenki marasztalt, s mert úgy érzem, szükség van rám. Nem akartam a fiatal kollégák helyét elvenni, de olyan ez a Ring, hogy más nem tud beállni a helyemre. A Wagner-darabok a méretük, a nehézségük miatt annyira megterhelőek, hogy teljesen más próbaritmust igényelnek, mint más művek. Bayreuthban ezt jól ismerik, hiszen az is előfordul, hogy a főpróba tíz nappal előzi meg az előadást. Ehhez hozzá kell szokni Wagnernél. S aki mindezzel nincs tisztában, az elveszett. Minimális próbákkal kell végigmenni a darabokon, s ezt most csak én tudom megtenni. Ráadásul az az előnyöm is megvan, hogy már az összes zenedrámát vezényeltem.

G.: *Azt is említette, hogy szeretné, ha fiatal karmesterekre bízhatná a feladatokat egy részét...*

F. Á.: Remélem 2017-től már ez is megvalósul. Az a baj, hogy semmire sincs elég idő. Ezt szeretném továbbra is, csak nem lesz rá olyan gyakran lehetőség, mint ahogy terveztem.

G.: *Idén felkérték a Düsseldorfi Szimfonikusok főzeneigazgatójának is. Hogyan osztja így be a teendőket?*

F. Á.: Ez tulajdonképpen csak egy félállás; van ugyanis egy „másik felem”, egy másik karmester. Nem tudok sok időt az együttessel tölteni, de négy év alatt az összes Mahler-t lemezre vesszük. Ugyanazt teszem, amit a dániai együttesemmel, ahol Mozart- és Beethoven-sorozatokat készítettem. Számomra ez nagyon érdekes kihívás.

G.: *Közben pedig operát is dirigál, például a New York-i Metropolitanban...*

F. Á.: Most úgy döntöttem, hogy csak New Yorkban és a Bécsi Staatsoperben vezénylek operát. Akkor fogadok el

BOLYGÓ HOLLANDI – KÜLÖNLEGES OLVASATBAN

Nem historizáló, kosztümös illúziószínház, hanem a Müpa modern adottságaira támaszkodó, izgalmas, fordulatokban gazdag produkciót álmodott Kovalik Balázs A bolygó hollandiból. A rendezőt Wagner fiatalkori művének személyessége ihlette meg, s a müncheni August Everding Bayerische Theaterakademie tanszékvezetőjének ez lesz az első színre vitele a Müpában, ráadásul az első Wagner-rendezése is.

Az előadás címszerepét egy korábbi Hans Sachs, James Rutherford alakítja. Sentaként Elisabet Strid lép színpadra, aki két esztendővel ezelőtt debütálhatott a Bayreuthi Ünnepi Játékokon. Dalandot a Metropolitan csillaga, Peter Rose kelti életre. A Budapesti Wagner-napok sorozata ebben az esztendőben június 11-24. között várja az érdeklődőket; A bolygó hollandi három alkalommal, 20-án, 22-én és 24-én hangzik fel. Emellett A nibelung gyűrűjének tapsolhat a publikum: a Tetralógia négy előadása: 11-én, 12-én, 13-án és 14-én lesz.

csak más felkérést, ha az valami miatt nagyon izgalmas. Ilyen lesz például a Scalában az a Varázsfuvola, amelyben fiatal énekesekkel dolgozom. A következő évadban a császárvárosban gyakori vendég leszek, hiszen a Don Giovanni, A rózsalovagot, a Parsifalt, valamint a teljes Ringet dirigálom. A MET-hez pedig több éve köt szerződés, minden szezonban visszatérek egy produkcióra. A jövő évadban az Otello következik, ami számomra igazán különleges mű, hiszen ezzel debütáltam Hamburgban, s a Metropolitanban is. Nem dirigálok minden Verdit, de ezt az operáját nagyon szeretem. S ezeket a műveket másképp is lehet vezényelni, mint ahogy megszokták. Két éve dolgoztam egy Traviatán, eléggé eltért a normális előadásoktól, talán ettől lett igazán jó. Verdi sokkal több, mint amit gondolnak róla – hihetetlen színei vannak. Az Otellót is szeretném másképp csinálni.

G.: *A MET-ben is van erre lehetőség?*

F. Á.: Igen, nagyon nyitottak, remek a zenekar, s mindent megcsinál, amit kérek. Persze ez néha roppant veszélyes, mert tényleg pontosan azt teszik, amit mutattam... Izgalmas Denevér-előadásunk is született már, s A varázsfuvolában szintén végre hajtották minden különleges kérésemet. Ez érdekel: megmutatni új oldaláról egy darabot, amit egyébként jól ismernek.

G.: *A hazai közönség a Wagner-napok után mikor találkozhat önnel?*

F. Á.: Ismét visszatérek az immár hagyományos újévi hangversenyre a Müpába, s aztán majd ismét Wagner következik. Máshol, máskor – egyelőre nem. ■

A Budapesti Wagner-napok részletes programja, teljes szereposztásokkal: www.mupa.hu

„Nem kerül többre jól játszani”

Hollerung Gábor a Zempléni Fesztiválról és a Dohnányi Zenekarról

Idén már két teljes hetet tölt a Zempléni Fesztiválon a Dohnányi Zenekar – évről évre több esten muzsikál a budafoki társulat. Ebben az esztendőben a koncertek mellett zenekari akadémiára is várják a jelentkezőket, s számos kamarafarmációjuk szintén pódiumra lép. A muzsikások számára már természetes, hogy az augusztus mindig Zemplénről szól, hiszen tizenkettedik alkalommal térnek vissza erre a helyszínre. Hollerung Gáborral, a társulat vezetőjével a fesztivál kapcsán zenekarépítői, közönségnevelő munkájáról, hatvanegy esztendő történetéről beszélgettünk.

→ Réfi Zsuzsanna

Forrás: Gramofon-archív

Gramofon: *Az évek során annyira az életük részévé vált ez a fesztivál, mint az alapító Liszt Ferenc Kamarazenekarnak?*

Hollerung Gábor: Talán ezt az is jelzi, hogy egyre bővítettük a koncertjeink számát. Míg az első években két hangversenyen léptünk fel, később már a Megérthető zenével is bővült a kínálatunk, idén pedig egy hétre Zemplénbe költöznek a muzsikusaink. A rendezvénysorozat varázsa a személyességben rejlik, hiszen az ottani közeg a zenészeinket ismerősként köszönti. Minden alkalommal érződik a helyiek szeretete és öröme, így a kötődés egyre csak erősödik. Tavaly már hat-hét érdeklődő részt vett a Zenekari Akadémiánkon, ami nagy sikerrel zárult, idén már hivatalosan is meghirdetjük ezt a programot. A szokott fellépéseink mellett pedig Tokajban, a Fesztiválatlanban adunk különleges koncertet, Retro Symphonic Rock címmel. Igényes átiratokban, az Akadémiai Kóruossal és népszerű előadókkal szövegezzük meg a hetvenes, nyolcvanas évek közkedvelt dalait. A fesztiválon emellett egy izraeli énekegyüttesrel is szerepelünk, s fellép az egyik kamarazenekarunk, a Dohnányi Quartet is. Most már mi is 'hazajárunk' Zemplénbe, hiszen a tizenkettedik esztendőnket töltjük itt.

G.: *Akkor gondolom azt is megszokták, hogy mindig kérdéses, mennyi lesz a költségvetés...*

H. G.: A helyzet sajnos nem javult, persze az évek során a félelemérzetünk valamelyest csökkent, mert valahogyan végül mindig működött a fesztivál... S ez a helyzet sajnos a zenekarnál is megszokott. Nincs ma Magyarországon még egy olyan együttes, amelynek az állami támogatása ne lenne elegendő a fizetésekre... Mi ezzel a gonddal hónapról hónapra megküzdünk, s közben látjuk azt is, mennyire fogy a közönség vásárlóereje, tapasztaljuk az egyre jobban kialakuló érdektelenséget, fásultságot, ami nemcsak a művészeti életet jellemzi... A szerencsénk azonban az, hogy egyre-másra érkeznek a felkérések.

G.: *Mivel érik ezt el? A koncertek számából úgy tűnik, a Dohnányi az egyik legkeresettebb együttes...*

H. G.: A piac szereplőit vizsgálva talán így van. De azért nem minket hívnak a legtöbbit. S hogy miért vagyunk keresettek, annak oka az, hogy az emberek jó érzésekkel távoznak a koncertjeinkről. Az üzleti szférának olyan programot kell kínálni, amelyet élvez, és számolni kell azzal, hogy nem rendszeresen koncertre járó emberekről van szó. Egyensúlyt kell találni az érték és a popularitás között. S hogy mennyire járunk sikerrel, hány embert sikerül megnyernünk műfajunknak, azt talán a filmzenészek sikere is jelzi. Sok levelet örzünk, ami arról szól, hogy valaki elhozta egy barátját, aki addig utálta a komolyzenét, kézzel-lábbal tiltakozott, a hangverseny végén pedig megkérdezte, mikor jöhet legközelebb...

G.: *Ehhez az a különleges hozzáállás is szükséges, ami az együtteseit jellemzi. Mikor jött rá, hogy az amatőrök lelkesedését a hivatásos muzsikások profizmusával kell ötvözni?*

H. G.: Az első percben. S aztán éppen ezért is hagytam el a pályát 1992-ben, miután három évet a Dohnányi Zenekarnál töltöttem. Mert emellett a társulat mellett számos más együttest is vezényeltem, és azt tapasztaltam, kedvetlenül, lelketlenül játszanak, nem tudják, hogyan kell jól zenélni, de nem is akarják megtanulni. Ebben semmi öröm sem volt, ezért úgy döntöttem, nincs kedvem karmesternek lenni...

G.: *S hogyan jutott vissza ismét a zenéhez és az együtteshez?*

H. G.: Egy véletlennek köszönhetően. Egy évvel később hivatalos együttesé vált a Dohnányi, próbajátékot rendeztek, több dirigenssel. Nekem már nem kellett bemutatni a tudásomat, hiszen nem sokkal korábban dirigáltam a társulatot, így az egyik zenekari tag megkérdezte, lehet-e rám is szavazni. Lehetett, s a muzsikások voksának 95 százalékát megkaptam. Ettől kedvem lett visszatérni. Az ugyanis,

Fotás: Gramofon-archív

hogy a zenekar engem akar, azt jelentette, jól csinálom, amit csinállok. S az ember a másik szeretetét nem utasíthatja vissza, mert nem biztos, hogy jobbat kap helyette...

G.: *A kórossal azonban sosem voltak ilyen negatív élményei.*

H. G.: Azt tényleg minden pillanatban élveztem és élvezem. A nyolcvanas évektől kezdve rengeteget fejlődött a kórus, most is megdöbbenve hallgatom a korábbi években készült felvételeinket. S aztán '87-ben felkínálták nekem a RIAS kórust. Vezényeltem őket többször, s lehettem volna a vezetőjük. Végül ez azért hiúsult meg, mert nem akartam Berlinbe költözni... De az amatőr kórossal is bejártuk a világot. Az ottani hitet, lelkesedést, s az egyre jobb szakmai tudást akartam átültetni a zenekarba is. Amikor az együttes megszavazott, azt mondtam, csinálunk egy zenekart, ahol a szeretet, a jókedv és a lelkesedés nem mehet veszendőbe. S mióta irányítom a társulatot, a huszonvalahány év alatt mindig azt hangoztatom, hogy nem kerül többre jól játszani. Ha valaki jól muzsikál, akkor fejlődni fog, több lesz, messzebbre jut. A lelkesedés, az odaadás, a kommunikáció tesz zenésszé valakit. Ez az igazság.

G.: *El is hiszik?*

H. G.: Igen, és egyre több együttesben bíznak a szavamban. Könnyebb dolgom van, mint korábban, ma már a zenekarok jelentős része lelkesedéssel és tisztelettel fogad. Ebben persze szerepet játszik, hogy sok egykori muzsikusom játszik a különböző együttesekben. Ma már bárkit el tudnék csábítani a Dohnányihoz, ha egy kicsit is több pénzünk volna... Látom, hogy a muzsikusok hogyan viszonyulnak hozzánk. Tudják, milyen munkát végzünk a Dohnányiban, milyen nálunk egy próba és mindez milyen légkörben zajlik. Itt nincs fúrás, senki nem tesz keresztbe a másiknak.

G.: *Nem gondolt rá, hogy hivatásossá tegye az Akadémiai Kórustársaságot is?*

H. G.: De igen. Persze vívódnék akkor, hiszen az az ének-
kar nem lenne ugyanaz, mint a mai... S így is fantasztikus

munkát végeznek, tisztábban szólnak, mint sok hivatásos együttes. Csak meg kell hallgatni a koncertjeinket. S látom persze a kórusok szenvedését is, ezért tényleg szívesen életre hívnék egyet. Nem tanítják meg tagjaiknak, mi az, hogy hosszú, rövid, hogy hogyan kell elengedni egy hangot, hogyan kell indítani. Ezek alapvető dolgok, amelyekről nem esik szó. Kevés karnagy van, aki ért ehhez. Alacsony a képzés színvonala, nem tudják ma a szakmát. Amikor itt jár Sir Simon Rattle, kemény próbát tartott a kórusoknak, kitaposta belőlük, amit akart. Nagyon jól esett, amikor kiderült, hogy szóról szóra ugyanazt mondta, amit én szoktam. Nem azért, mert azt én találtam ki, hanem azért, mert az úgy jó.

G.: *Most akkor már profétává vált itthon?*

H. G.: Nem, mert nem szeretnek. Inkább csak elfogadnak. Félnék tőlem. Külföldön, ahol nincsenek előítéletek, azért sok jó élmény ért. Egyébként már nem érdekel különösebben, mit gondolnak. Ez az egyik előnye az életkornak...

G.: *A karmesterség az élet második felének a mestersége – vélekedett Bruno Walter.*

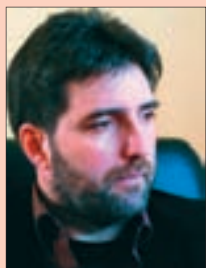
H. G.: Ahhoz, hogy az ember végigdirigáljon egy repertoárt, képes legyen a lényeglátásra, tényleg sok év munka kell. Persze, akadnak zenekarok, amelyek maguktól is úgy muzsikálnak, ahogy kell. Most már a Dohnányi is ilyen. Ha én holnaptól eltűnnék a képből, akkor is tovább vinnének valamit abból, amit együtt felépítettünk. S ez jó, mert nekem is gondolkodni kell a folytatáson. Nem szeretnék már sokáig igazgatni. De karmesterként is csak addig szeretnék az együttes élén állni, amíg a zenekar is ezt akarja.

G.: *S milyen a 61. esztendő?*

H. G.: Nagy a pörgés, mint mindig. Követező húszéves tervem pedig nincs, nem is volt soha. Amikor a zenekar irányítását átvettem, azt mondtam, ez egy rendes zenekar lesz. Még nem értük el, mert nem biztonságos az otthonunk, a finanszírozásunk... Sok tennivaló akad még. ■

Fesztiválkatlantól a borteraszig

Turjányi Miklós már a jövő évi jubileumra készül

Turjányi Miklós, a Zempléni Fesztivál igazgatója büszke arra, hogy a zempléni rendezvény megbízható, tradicionális sorozat, amelyre akár látatlanban is jegyet váltanak az érdeklődők. Az idei kínálatban a klasszikus koncertek mellett akad két különleges nagyprodukción Tokajban, de színes a jazzrepertoár is; a Borteraszon és a Cuvée Rendezvényházban pedig a vidék legjobb nedűit kóstolgathatja a programok hallgatása közben a publikum. Turjányi Miklós azt tartja csak nehezítő körülménynek, hogy soha sincsenek tisztában előre a rendelkezésükre álló büdzsével, pedig jövőre már negyedszázados fennállását

ünnepelheti a Zempléni Fesztivál. S ha nagyszabású jubileumi programot szeretnének, akkor azt már most el kellene kezdeni szervezni...

➔ Réfi Zsuzsanna

Tavaly már új helyszínre is várták a látogatókat: a Tokaji Fesztiválkatlant, s idén két nagyszabású produkciót láthatnak-hallhatnak itt az érdeklődők: a Csárdáskirálynőt és a Dohnányi Zenekar előadásában a Retro Symphonic Rockot. Turjányi Miklós azt meséli, örülnek annak, hogy egy ilyen új helyszínnel is bővült a fesztivál kínálata, ahol kétezer-ötszázan foglalhatnak helyet, s technikailag is sok lehetőséget kínál. Viszont egy ekkora nézőteret meg is kell tölteni, ami komoly kihívás elé állítja a szervezőket. Jó lenne, ha sok helyről utazna ide a publikum, de a vendégjárásnak némileg gátat szab, hogy a környéken nincs elegendő színvonalas szálláshely. Mindenesetre annak örül, hogy a Csárdáskirálynő-turné állomásául szolgál a katlan, persze a reklámkampányhoz jelentős büdzsére lenne szükség, csak még kérdés, hogy erre mekkora összeg jut...

Az anyagi helyzetük ugyanis most sem túl rózsás; változott a finanszírozásuk, s az, hogy mekkora büdzséből gazdálkodhatnak, csak június végén derül ki. Közben pedig már nem az idejé, hanem a 2016-os fesztivált kellene tervezniük, amikor negyedszázados jubileumát ünnepelheti a rendezvénysorozat. De sosem adják fel, hiszen az ügy iránti elkötelezettségük, az eddigi, több mint két évtizedes munka mindig arra ösztönözte őket, hogy még akkor is folytassák, amikor szinte megrendezhetetlennek tűnt a fesztivál. Most kedvezőbb a helyzet, de jó volna tervezni, hiszen a nemzetközi közönségre is akkor számíthatnak, ha előre meghirdetik a programjukat. Turjányi Miklós azt mondja, bízik abban, hogy anyagi téren most már kifelé jönnek a gödörből, s a következő esztendőben szép jubileumot szervezhetnek majd.

Idén akad újdonság is jócskán, hiszen a Tokaj Kereskedőház szintén belép a támogatóik sorába. Már tavaly is ez a cég volt a hivatalos borszállítójuk, s ezen a fesztiválon, a székelyükön, Tolcsván is szerveznek rendezvényeket. A sárospataki fiatal borászok ugyancsak összefogtak, minőségi

A fesztivál központi helyszíne, a sárospataki Rákóczi-vár udvara

Forrás: Zempléni Fesztivál

italaikat a Borteraszon kínálják majd, ahol kulturális programokkal várják a fesztivál alatt az érdeklődőket, akárcsak a Cuvée Rendezvényházban.

De persze hagyományos előadásokból sincs hiány. „Büszke vagyok arra, hogy mi tradicionális, megbízható fesztivál vagyunk – mondja Turjányi Miklós –, így a fellépőinknek előzetesen elég akár a szóbeli megállapodás, és a közönség is tudja, minőségi programokat talál, bármire is vált jegyet. A belépőket május közepétől június végéig akciósan, húsz százalékos kedvezménnyel árusítjuk. A helyi publikum is nagyon megszerette a sorozatot, az ingyenes előadások mindig zsúfolásig megtelnek. Azt azonban sajnálom, hogy hiába tartjuk alacsonyan a jegyárakat, az itt élők nem engedhetik meg maguknak, hogy több programra is belépőt váltsanak.”

A fesztiváligazgató kiemeli még a kínálatból a zenekari akadémiát – nem tud máshol ilyen típusú kurzusról. Örül annak, hogy az alapító, a Liszt Ferenc Kamarazenekar minden évben szívesen tér vissza Zemplénbe, és hogy továbbra is sokszínű a kínálatuk. Idén például különleges a jazzrepertoár, s az előadások sorában megtalálni a Csepregi Gyula-emlékestet is, amelyen a tavaly elhunyt kiváló szaxofonos kedvelt darabjait játsszák el a barátai. ■

A Gramofon ajánlata a Zempléni Fesztivál idei programjaiból

Nyitóest Lisztékkel, zárás a Dohnányival

A fesztivál első estjén, augusztus 13-án idén is a Liszt Ferenc Kamarazenekar muzsikál a sárospataki Rákóczi-vár udvarán. Estjük vendége a fiatal, tehetséges szoprán, Pasztircsák Polina. Az énekesnő hat évvel ezelőtt nyerte meg a Genfi Nemzetközi Énekversenyt (az első hely mellett a közönség elismerése és három különdíj is az övé lett), s azóta ível felfelé a karrierje. Az Operaházban nagy sikert aratott az Otello Desdemónjaként, s már gyakori vendég a rangos nemzetközi pódiumokon. Nyáron például a svájci Tonhallóban ad dalestet, a Budapesti Wagnernapokon pedig Woglundét és Gutrunét énekli. A záróest is tartogat rendhagyó produkciót, hiszen a Budafoki Dohnányi Zenekar Cakó Ferenc homokanimációival mutatja be az Egy kiállítás képeit. A Muszorszkgij-darab mellett Kodály Hány János-szvitje is szerepel a programban, s a koncertnek szintén a Rákóczi-vár ad otthont, augusztus 23-án.

Száz és száz esztendő

Idén születésének egy évszázados jubileumát ünnepelheti a legendás operett, a **Csárdáskirálynő**. Az évforduló előtt tisztelgő előadás Tokajban, a Fesztiválkatlanban is színre kerül augusztus 15-én, az Operettszínház társulatával. A főszerepeket Fischl Mónika és Dolhai Attila énekli, a produkció rendezője Kerényi Miklós Gábor. Akad a programban még egy száz esztendő születésnap, mégpedig Frank Sinatrát. Ezt a centenáriumot Sátoraljaújhelyen, a Városközpont Szabadtéri Színpadán köszönti augusztus 14-én Gájer Bálint, Kocsis Tibor, Lányi Lala, Vastag Tamás, valamint a Studio 11 Ensemble. A koncerten olyan slágerek hangzanak fel, mint a Strangers In The Night, I've Got You Under My Skin, Fly Me To The Moon és természetesen a My Way.

Forrás: Zempléni Fesztivál

Lemezbe mutatótól a születésnapi jazz-estig

Nagyon gazdag kínálattal várja ebben az évben a jazz szerelmeseit a Zempléni Fesztivál. Legújabb, Soulprints című lemezét mutatja be a sorozatban a Kozma Orsi Quintet Sárospatakon, augusztus 13-án este, a Grill Gödörben. Címéhez híven – lélek-lenyomatok – az album valóban tartalmaz mondandóját, izgalmas, változatos hangzású, és most a dalokat a zempléni publikum is meghallgathatja élőben. Tokajban, a Kossuth téren is találni jazzmuzsikát augusztus 18-án. Borbély Mihály szaxofonos a Dohnányi Quartet-tel játszik, s Dész András ütőhangszeressel és Barcza Horváth József nagybőgőssel kiegészülve alkot újszerű felállást. Az esten Borbély Mihály szerzeményeit mutatják be, az előadók hangszerelésében. Sárospatakon, a Makovecz téren László Attilának és a Budapest Jazz Orchestrának is tapsolhat a publikum, mégpedig augusztus 20-án. A tizenöt éve alakult együttes kortárs jazzt, big band zenét játszik, ápolja a kapcsolatot a műfaj gyökereivel, és közkinccsé kívánja tenni annak értékeit. Fontos számukra az is, hogy szakmai tapasztalataikat továbbadják a fiatal muzsikusoknak. Előadásukban László Attila néhány régi slágere mellett új kompozíciói, valamint a Budapest Jazz Orchestra tagjainak szerzeményei csendülnek fel.

Zongoraest, kórusének

Az idei fesztiválra Izraelből érkezik a **Moran Singers Ensemble**. A kamarakórus fiatal énekesekből áll, s populáris zsidó zenei programot ad elő 15-én Tokajban, a Kulturális és Konferencia Központban, három nappal később pedig a Dohnányi Zenekarral lép pódiumra, a Rákóczi-várban. A programban Hollerung Gábor vezényletével Bach Cantata és Schubert G-dúr miséje szerepel. Egy másik kórus-est is akad a kínálatban, mégpedig a Szent Efrém Férfikaré. Széphalmon, a Magyar Nyelv Múzeumában szerepelnek Lackfi János költővel, 17-én. A Virtuózokban is sikerrel szereplő fiatal pianista, a számos versenygyőzelmet szerzett Gyöngyösi Ivett is fellép a programsorozatban. A tokaji Zsinagógában ad koncertet, augusztus 22-én.

Kárpátaljai zenék és táncok

A Zempléni Néptáncfesztivállal együttműködésben különleges előadás is színre kerül a sorozatban, a Megidézett Kárpátalja, Hágókon innen és túl című produkció. A Magyar Állami Népi Együttes tavaly tűzte műsorra ezt az új darabját, amely egy antológia keretében a Keleti-Kárpátokban, valamint annak előterében, Kárpátalján élő népek: magyarok, ukránok, ruszinok, huculok, románok, cigányok, zsidók, sokszínű és gazdag tradicionális kultúráját mutatja be. Az est zeneszerzője Pál István Szalonna, koreográfusai: Fitos Dezső, Kocsis Enikő, Kökény Richárd, Mihályi Gábor, s ő egyben a produkció rendező-koreográfusa is. Az előadás Sátoraljaújhelyen, a Latabár Színházban kerül színre, augusztus 16-án.

Bartók mesterei és követői Szombathelyen

Idén is izgalmas, különlegesen változatos programokat kínál a Nemzetközi Bartók Szeminárium és Fesztivál július 10–18. között, a Filharmonia Magyarország szervezésében. A rendezvény fókuszában ezúttal a hatásmechanizmus áll: azokat a szerzőket vizsgálja, akik Bartók Bélára hatottak, illetve akik az ő útját követték. A programok között akadnak férfikarok parasztzenei környezetben, „félíg komoly opera” a Maladype Színházzal, valamint a fesztiválapító, Klenjánszky Tamás emléke előtt tisztelgő, kézzongorás hangverseny is.

➡ Réfi Zsuzsanna

Foto: Kostyál Orsolya

Fekete Gyula – Az alkalmazott zeneszerzés újdonságként szerepel a programban

A nyitóesten a Savaria Szimfonikusokat Kocsis Zoltán vezényli, s a fellépők között van Rivka Golani, a Szent Efrém Férfikar, Lakatos György, Rohmann Imre és Kurucz Tünde, Mózes Tamara, valamint Szokolay Dongó Balázs is. A szemináriumok sora a karmester-kurzustól a fagottig terjed, s olyan mesterek oktatják, mint Rivka Golani, Howard Williams, Kocsis Zoltán, Rohmann Imre, Lakatos György és Fekete Gyula. A komponista másodszerre tér vissza professzorként a szombathelyi szemináriumra, s ismét zeneszerzést, alkalmazott zeneszerzést tanít Balázs Ádámmal. „Korábban látogatóként jártam ezen a rendezvénysorozaton” – meséli Fekete Gyula – ami mindig is fontos műhely volt a kortárs zenének, számomra öröm professzorként is részt venni rajta. Remek a hangulat, s élvezem, hogy jut idő koncerthallgatásra, beszélgetésekre. A zeneszerzés kurzus izgalmas feladat, hiszen más szemináriumokkal szemben ennek végén nem lehet olyan koncertet adni, s bemutatni egy olyan, néhány nap alatt elkészült nagyszabású művet, amelyen látszik a vendégprofesszor keze nyoma... Míg az előadóművészek a növendékeknek trükköket, fogásokat tanítanak, mi a hallgatókkal darabokat elemzünk, magyarázzuk a zeneszerzői technikákat, megismerkedhetünk szemléletekkel, produkciós elvekkel. Az alkalmazott zeneszerzés pedig újdonság, a Zeneakadémián is fiatal szak, négy esztendeje működik. A film, a képzőművészet és a zene találkozásáról esik szó a foglalkozásokon, s arról, ho-

A SZENT GYÖRGY-TEPLOMTÓL A MARIONETTSZÍNHÁZIG

Fanfárral, ünnepélyes kapunyitással veszi kezdetét a Régi Zenei Napok sorozata, amelynek ismét a felújított fertődi Esterházy-kastély ad otthont, június 27-e és július 4-e között, ugyancsak a Filharmonia Magyarország szervezésében. A nyitóprogramon, a Pálmaházban a Sanatores Pannoniae muzsikál. A folytatásban a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar ad Vivaldi- és Bach-estet Vashegyi György vezényletével a Szent Miklós-templomban, majd Erik Bosgraaf furulyaművész és Alekszandra Korenyeva csembalóművész Bach, Eyck, Telemann műveit mutatja be a Haydn Teremben. Ugyanitt muzsikál egy nappal később Barthold Kuijken és Ewald Demeyere, s ők Bach és fiai műveiből válogatnak. Malcolm Bilson fortepiano koncerttel lép fel a kastélyban, Spányi Miklós a Szent György-templomban ad orgonaestet. A rendezvénysorozatot, szólisták és a Capella Savaria estje zárja Kalló Zsolt vezényletével. Szokás szerint a fesztiválhoz kurzus is csatlakozik, tanárai között van Malcolm Bilson, Barthold Kuijken, Erik Bosgraaf, Dmitry Sinkovsky, Széll Rita és Vashegyi György. Kuijken Szabadság Carl Philipp Emanuel Bach műveiben címmel is tart ingyenesen látogatható előadást, Knowing the Score – új megközelítésekről pedig Bilson beszél a Pálmaházban. Emellett zenés tárlatlátogatásra is jelentkezhetnek az érdeklődők vagy akár csatlakozhatnak egy piknikhez a Pál majorban. A fesztivál, a zárókoncertet követően, búcsúesttel és barokk bállal zárul a Pálmaházban.

gyan lehet filmzenét komponálni. A jelentkezőknek – Balázs Ádámmal, aki már neves filmzeneszerző – megtanítjuk a különböző komputer-programok használatát, s mutatunk néhány fogást. Emellett – adott filmetűdökhöz – elektronikára, vagy vonósnégyesre és egy klarinéra kell komponálniuk néhány perces darabokat és rövid koncert darabokat. S ezzel bizony el is lehet és kell is készülni néhány nap alatt. Az alkalmazott zeneszerzés a komponálás egyre jelentősebbé váló ága. Azért kapcsoljuk össze a filmzenét és a koncertzenélést, mert meg akarjuk mutatni, hogy ezeknek egy töről kell fakadniuk. A filmzenének is igényesnek kell lennie, gondoljunk is csak olyan legendás alkotóira, mint Korngold, Rózsa Miklós, vagy akár Sosztakovics, Prokofjev.”

Bővebb információ és teljes program: www.filharmonia.hu

FEKETE GYULA:

Egy anya története

június 12.

BARTÓK BÉLA:

A fából faragott királyfi

június 13.

GIUSEPPE VERDI:

A trubadúr

június 19.

FRANCIS
POULENC:

Az emberi hang

június 21.

MISKOLC

2015

június 12–21.

www.operafesztival.hu

BARTÓK BÉLA:

A kékszakállú herceg vára

június 13.

GIACOMO
PUCCINI:

Turandot

június 14.

SZERGEJ
PROKOFJEV:

A tüzes angyal

június 20.

GIROLAMO
DERACO:

Facebooking

június 21.

Virtuózok Gálaest

június 21.

Jegyek kaphatók
a Miskolci Nemzeti Színház
jegypénztárában,
a www.operafesztival.hu oldalon,
az Interticket országos
JEGYPONT hálózatában,
és a **JEGY•HU** oldalon

BARTÓK PLUSZ
O P E R A F E S Z T I V Á L

Mesterkurzusok mindenkinek

Crescendo – barátokkal, bulikkal, borokkal

Nem csak zene – hirdeti a tábor szlogenje, s valóban renthagyó programokkal, izgalmas hangversenyekkel, különleges légkörrel, hetvenfős nemzetközi tanári karral várják ezen a nyáron is az érdeklődőket a Crescendo Nyári Akadémián. A tábort idén július 20-tól augusztus 3-ig rendezik Tokajban. Tizenkettedik alkalommal várják a világ minden tájáról a fiatalokat a kéthetes mesterkurzusra, s a tábor ideje alatt lesznek promenádkoncertek, jazzestek, operajelenetek.

➔ Réfi Zsuzsanna

„Fantasztikus a hangulat minden esztendőben” – meséli Kaposi Gergely, aki indulása óta feleségével, Dallos Erikával oszlopos tagja a kurzusnak, s idén is karvezetést oktat a jelentkezőknek – Talán attól igazán renthagyó, hogy a hit és hivatás egyaránt hangsúlyos szerephez jut – anélkül, hogy bármelyiket is különösebben erőltetnék. Ha valaki csak főhivatása mellett foglalkozik zenéléssel, akkor is nagyon szívesen látják, és ha nem különösebben vallásos, akkor sem érezheti magát idegen közegben. Fantasztikus a hangulat. Egyszerűen tapintható Isten jelenléte, miközben nincs semmi szenteskedés, képmutatás, mindenki teljesen természetes, jókedvű – végülis ez egy hatalmas, nyári buli is egyben. Másfelől bármennyire is kemény a munka – hiszen napi hat-nyolc órát tanítunk –, ez egy családi program. A gyermekeink a kezdetektől fogva velünk voltak, programokat szerveznek nekik, barátságok szövődnek, eljárnak a koncertekre, az utóbbi években muzsikálnak is ezeken – szóval mindenki megtalálja a maga remek foglalatosságát és mégis együtt vagyunk.”

„A tanításban egy kurzus – úgy vélem – olyan, akár egy konzultáció. A növendék visszajelzést kap arra vonatkozóan, hogy épp hol tart, és új szempontokat ismerhet meg. Nem tartom magamat túl eredeti karvezetőnek, de kivétel nélkül mindegyik tanítványom a kurzusok után azt mondta, olyan dolgokat tanult tőlem, amit a saját tanára sosem említett neki.” A Nyári Akadémia kínálata évről évre bővül; ebben az esztendőben – akárcsak tavaly – lesz jazzkurzus, sőt kortárs tánra is jelentkezhetek az érdeklődők. Ismét várják korrepetícióra, Bach- és ifjúsági kurzusra a jelentkezőket, de még zenés-költői estnek is tapsolhat a publikum. A tanári karban pedig többek között megtalálni Carla Leurst, Beata Halskát, David Danelt, Judith Ermertet, David Dalyt, Dallos Erikát, Meláth Andráét, Szabóki Tündét, Delta David Giert, Reto Reichenbachot,

Kaposi Gergely

Dominkó Istvánt, Pálúr Jánost vagy Andy Vance-t is.

A Crescendo Nyári Akadémiát 2004-ben hívta életre Füzesséryné Dudás Eszter és Timothy Bentch, s fontos célja, hogy fiatal tehetségeket fedezzen fel, akiknek megfelelő segítséget nyújthat abban, hogy érett művészekké váljanak egy kellemes, versenyszellemtől mentes környezetben. Az idei programban helyet kapott promenádkoncert, művész-tanár hangverseny, kreatív és zenés istentisztelet, Bach-est, operajelenetek, jazzkoncert és gálaest, amelyen a legkiválóbb növendékek is lehetőséget kapnak a bemutatkozásra. „Korábban képzőművészeti és színjátszó kurzust is rendeztek, szóval folya-

matos a fluktuáció a tevékenységekben. Jónak érzem ezt a sokszínűséget, hiszen több embert tudunk így megismerni. A zenészekkel folyton folyvást együtt vagyunk a hétköznapjaink során, felüdülés hát a kiadós beszélgetés egy képzőművésszel vagy filmrendezővel. Idén nagyon várom a jazzt is” – teszi hozzá Kaposi Gergely.

S hogy mennyire különleges ez a sorozat, azt talán az is jelzi, hogy önkéntesek segítik a munkájukat, s pszichológusokat, teológusokat, valamint más művészeti ágak képviselőit is bevonják a tábor életébe. Van egy lelki „kommandó”, amelynek tagjai a nap huszonnégy órájában a rendelkezésére állnak mindenkinek, akinek bármiféle lelki problémája van, vagy csak egyszerűen arra vágyik, hogy valaki figyelmesen meghallgassa. Ennek a „szolgáltatásnak” az előnyeit aligha kell részletesebben bemutatni... A versenyszellemet firtató kérdésemre Kaposi Gergely így felel: „Amikor az eredménytábla alapján határozzuk meg az identitásunkat – akkor akár győztesek vagyunk, akár vesztesek –, az káros. Szerencsére a Crescendo versengéstől mentes légkörében ez nem is fordulhat elő. ■

A Crescendo Nyári Akadémia honlapja és a kurzusok részletes programja: www.crescendohungary.org

Jégcsarnokos Turandot, utcai királyfi

Kesselyák Gergely a Miskolci Operafesztiválról

Ősbemutató, Bartók-est, orgonakoncert, Ezrek operája, indiai dallamok, Virtuóz-gálaest – a Bartók Plusz Miskolci Operafesztivál ebben az esztendőben is érdekes rendezvényekkel várja az érdeklődőket június 12–21. között. S hogy a Kesselyák Gergely által megújított programsorozat iránt mekkora az érdeklődés, talán az is jelzi, hogy már a jegyeladás első két napján elfogyott a belépők ötöde. Az ügyvezető bízik abban, hogy jövőre már az anyagi helyzetük is jobb lesz, és ismét meg tudják rendezni az operairó-versenyt.

➔ Réfi Zsuzsanna

„Sajnálom, hogy ez a megmérettetés idén kimarad a programból, hiszen kilenc érdekes pályamű érkezett – meséli Kesselyák Gergely – A bűdzsénk viszont olyan szerény, hogy ennek a sokmilliós költségét nem tudjuk belőle kigazdálkodni. Már tavaly is csak a debreceni színház segítségének köszönhetően tudtuk az operairó-versenyt lebonyolítani... Remélem, a következő esztendőben már nem fog hiányozni a fesztivál programjából, hiszen eddig mindig nagyon jó visszhangot kapott. Bízom benne, hogy a 2016-os sorozatnak sokkal jobb lesz az anyagi helyzete!” Hozzáteszi: úgy látja, várakozás feletti gyorsasággal érett be az új koncepció, amelyvel 2011-ben átvette a Bartók Plusz Operafesztivál irányítását. Tavaly megtörtént az áttörés, olyan fokú érdeklődést tapasztaltak, amiből kiderült, a megújult fesztivált a közönség is elfogadta és megszerette.

„A külföldi, szakmai visszajelzés már kezdetektől nagyon jó volt, a publikum azonban az első két évben óvatosan, némileg idegenkedve viszonyult a programsorozathoz. Tavaly azonban már jobban ment a jegyeladás, s akadt egy döbbenetes sikerű előadás is. Nino Rota Milliomos Nápoly című darabjának a főpróbáján kezdetben alig néhányan ültek a nézőtéren, ahogy azonban híre ment, hogy mennyire gyönyörű a zene és remek a darab, jöttek és jöttek az emberek. Hajnalra, mire véget ért a próba, megteltek a széksorok. Idén pedig, alig kezdtük el árulni a belépőket, két nap alatt elfogyott a jegyek ötöde. Ilyen még nem volt a fesztivál történetében! Azt hiszem, a közönségében felébredt a felfedezés iránti vágy. S elhiszik nekem, hogy tényleg vannak könnyen befogadható, XX. századi zeneművek és operák.”

Mostanra megtörtént a fesztivál finomhangolása, kicsit változtattak az arányokon. Újdonság az is, hogy ősbemutatóval nyitja kapuit a rendezvény, hiszen az első napon Fekete Gyula Egy anya története című operája hangzik fel.

Kesselyák Gergely: „Bartókkal igenis ki lehet menni az emberekhez, az utcára”

„Akkor ismerkedtem meg a szerzővel, amikor A megmentett város című darabjának a bemutatóját dirigáltam az Operaházban. Nagyon tetszett az a műve is, de felvettem, mi lenne, ha hagyományos értelemben szép zenét írna. Az opera – Egy anya története címmel – meg is született, s valóban dallamos mesezene lett. Már eddig háromszor akartam műsorra tűzni, mindig akadt azonban egy-egy külső, akadályozó körülmény. Most viszont elsőként

hallhatják majd a fesztivállátogatók.”

Folytatódik az Ezrek operája sorozat is, ami ezúttal a Jégcsarnokban kapott helyet. Az Operaházzal közösen A trubadúr mutatják be, Galgóczy Judit rendezésében. Ezen a helyszínen kerül színre a Turandot is, a Brno-i Nemzeti Színház Janáček Operájának vendégjátékában. Lesz emellett hárfakoncert, Virtuózok-gálaest Miklósa Erikával, hangverseny az OrgonaPont sorozatban, két beavató előadás a Verdi-operához, s az érdeklődők meghallgathatják Pandit Satish Vyas indiai estjét is. A kínálatban akad egyházzenei hangverseny, Tüzes angyal-előadás a debrecniekkel. Poulenc Az emberi hang című operája egy másik ősbemutatóval, Deraco Facebookingjával párba állítva hangzik fel. Természetesen a Kékszakállú-előadás sem hiányozhat a fesztivál kínálatából, most a Kolozsvári Magyar Opera vendégjátékában kerül színpadra. A fából faragott királyfinak pedig a járókelők is tapsolhatnak, hiszen az utcán is előadja a Miskolci Csodamalom Bábszínház. „Történelmi pillanathoz érkezünk, hiszen ma Bartókkal igenis ki lehet menni az emberekhez, az utcára. Zenéje ugyanis napjainkra szinte romantikussá szelídült. A fából faragott királyfi meséjét, zenéjét meg fogják érteni!” – teszi hozzá az ügyvezető karmester-rendező. ■

Bővebb információ és a fesztivál teljes programja:

www.operafesztival.hu

Lucia, Traviata és Fidelio Zürichben

Bár a zürichi operajátszás korántsem nyúlik vissza oly messzire a múltba, az 1891 óta működő, jelenleg 1100 néző befogadására alkalmas Opera nemzetközi rangját aligha kérdőjelezi meg bárki is. A bécsi Fellner und Helmer építésziroda tervei alapján épült ház legközelebbi rokonának a zágrábi Horvát Nemzeti Színház és a wiesbadeni Hesseni Staatstheater tekinthető. Innen indult Wilhelm Furtwängler pályafutása és itt tartották Berg Lulujának, Hindemith Mathis a festő, valamint Schönberg Mózes és Áron című darabjának világpremierjét is. Az alábbiakban a Gramofon exkluzív zürichi beszámolója olvasható.

◆ Lindner András / Zürich

Az intendánsok közül a Monteverdi-ciklussal az Operát nemzetközi rangra emelő Claus Helmut Drese (1975–1986), továbbá az énekes sztárokat több fellépésre is Zürichbe csábító Alexander Pereira (1991–2012) nevét kell kiemelni; utóbbi ráadásul külön figyelmet fordított a kortárszenére is. Az előbb Salzburgba, onnan pedig Milánóba tovább menetelő Pereirát 2012-ben a berlini Komische Operből érkező Andreas Homoki váltotta. Elődje kiváló ensemble-t kovácsolt össze, amelynek közel két évtizeden át a korán eltávozott világhírű basszista, Polgár László is oszlopos tagja volt.

A zürichi jegyárak az európai viszonylatban is magas svájci életszínvonalhoz igazodnak. A produkciók színvonala, valamint az egyes üléshelyek alapján rangsorolt belépők feltűnően drágák. Míg egy jobb előadáson a földszinti székekért átlagosan 230-270, a legrosszabb „kakasülős” helyekért is 32-35 svájci frankot kell fizetni, vagyis 70-80 ezer, illetve 9-10 ezer forintot. A publikum évtizedek óta nemzetközinek mondható, az előadások jó házzal mennek, a

premiereken és a kiemelkedő sztárokat felsorakoztató estéken pedig már hetekkel korábban sem lehet jegyhez jutni. Ezúttal három operaelőadást láttam: a Traviata premier volt, a Lammermoori Lucia és a Fidelio repertoárdarab, de utóbbiak is több szerepben új énekesekkel. A legnagyobb élményt Donizetti remekműve szerezte számomra, mert az énekesek kiemelkedő színvonalon teljesítettek; ráadásul a két főszereplő, Lucia és Edgardo színészilag is rendkívül meggyőző volt. A rendezés is hozzá tett a sikerhez, csakúgy, mint az apró zenei mozzanatok kidomborítására is gondosan ügyelő maestro, a Toscanini és Furtwängler iskolán nevelkedő, hamarosan 84 esztendőes „papa Santi”, azaz Nello Santi. Ha a Luciát megformáló szoprán könnyedén győzi a bravúrszerep technikai nehézségeit, az operát egymaga sikerre viheti. Most is ez történt: a mindössze 27 esztendőes Nadine Sierra ugyanis lebilincselő Luciával debütált Zürichben. A szerepet most először éneklő amerikai szoprán máris több, mint hatalmas ígéret. Ha Lucia első áriájában még nem is volt érezhető a mindent elsőprő erő,

Négy kérdés Andreas Homokihoz

Gramofon: *Még csupán három éve vezeti intendánsként a zürichi Operát, de már meghosszabbították a szerződését 2022-ig. Összefoglalná célkitűzéseit?*

Andreas Homoki: Mivel rendező vagyok, meggyőződésem, hogy kinevezésemtől az igazgatótanács művész-intendánsban és nem menedzser típusú vezetőben gondolkodott. Legfontosabb célom a művészi profil erősebb kidomborítása, elsősorban innovatív rendezéseken keresztül. De természetesen törekszem arra is, hogy a közönségnek ne csupán új rendezőket mutassak be, hanem kiváló dirigensek és énekesek debütálását is elősegítsem. Annak örülök, ha a zürichi operaház olyan játszóhelynek fogadná el az operavilág, ahol a jó zene színház minden eleme – zene, ének, interpretáció – a legmagasabb művészi színvonalat képviseli.

G.: *Miben kívánja folytatni elődje, Alexander Pereira örökségét, és miben óhajt attól gyökeresen eltérni?*

A. H.: Számomra az összművészet áll előtérben. Ehhez a virtuóz egyéni alakítások is hozzátartoznak, az összképet azonban nem rombolhatják. Ezért nyomban beiktatásom után 12-ről 9-re csökkentettem a szezononkénti premierek számát, mert azt kívántam, hogy a betanulások nagyobb alapossággal történjenek.

G.: *A zürichi Opera változatos műsorpolitikájával, ősbemutatóival már jó ideje előkelő pozíciót foglal el az európai operaházak táborában. A 2013 decemberi bemutató után, ezekben a napokban ismét látható például Beethoven Fidelioja az ön rendezésében. Mi koncepciójának vezérgondolata?*

A. H.: Beethoven többször átdolgozta a Fideliót. Csakúgy mint szimfonikus alkotásai esetében, operájában is a hagyományos formák radikális kibővítésére törekedett. Mindig az volt az érzésem, hogy ez az opera különböző verziói ellenére sem képes tökéletesen visszaadni a szerző művészi vízióját, és hogy Beethoven élete végéig birkózott a végső

az első felvonás szerelmi kettősében már tündökölt a hozzá hasonlóan jó technikával éneklő spanyol lirico-spinto tenor, Ismael Jordi oldalán. Mindezt pedig megfejlte a végig nagy átéléssel, véres ujjait és remegő kezeit szüntelenül morzsolva előadott örülési jelenetben, amit hátborzongatóan tolmácsolt.

A tíz év alatt az operaszcéna egyik legkeresettebb rendezőjévé emelkedő olasz Damiano Michieletto – a színpadképet megálmodó Paolo Fantinnal együtt – a 17. században, Skóciában játszódó cselekményt a modern korba helyezte. Nem volt zavaró, hogy kevés díszlettel dolgoztak, a színpadot csupán egy ferde, toronyszerű lépcsős házrészt uralta és csak néha gazdagították a teret kiegészítő elemekkel (folelek, asztalok, virág). A lépcsőkön fel-alá megszállottan bolyongó Lucia/Sierra pedig az örülési szcéna végére szinte sehol nem látható „halálugrással” tett pontot, amikor a színpad legmagasabb helyéről (mint Puccini Toscája) vetette magát a mélybe.

De a rendezőnek voltak más, figyelmet érdemlő ideái is. Beépített például egy néma szereplőt a cselekménybe, és ez a „fehér ruhás hölgy” időnként besétált a színre – Lucia vívódó lelkének megszemélyesítőjeként vagy a tragédiát előre sejtetve, amikor véres késsel a kezében vonult át a színpadon. Eredeti ötlet volt továbbá az is, hogy a híres szextett után a feldühödött Edgardo messzire elhajította a szerelmük zálogát jelentő gyűrűt, a megrémült Lucia pedig amúgyis megszegyenülten, a földön kúszva igyekezett megtalálni azt. Eltűzött teátrális fogásnak tűnt viszont, amikor az esküvői vendégsereg (a kórus) nem hagyta elmene-külni az ifjút, durván letépték az ingét, és sorra leköpdös-ték a lelkiekben teljesen összeomló ifjút.

Zürichben a 180 évvel ezelőtti (1835-ös) premiert idéző, hosszú ünneplés köszöntötte a szereplőket az előadás végén, amelyből kijutott a két főszereplő mellett a Lord

Jelenet a Lammermoori Lucia zürichi előadásából

Asthont megformáló lengyel baritonistának, Artur Rucinskinek, a kínai basszistának, Wenwei Zhangnak (Raimondo), de a kolozsvári zeneakadémián tanult Kutasi Juditnak is. Tapsorkán üdvözölte továbbá a zenekari árokba lassú léptekkel érkező dirigens doyent is, akit a produkció végén a színpadra is betámogattak. Nello Santi pedig az idős emberek huncut-bölcs mosolyával köszönte meg a feléje irányuló szeretetet.

Beethoven Fideliója már mindenekelőtt Andreas Homoki intendáns-rendező merész megoldásainak köszönhetően maradt emlékezetes. Kimetszette például a darabból a dialógusokat; mondván „Beethoven darabja radikális, ezért radikális megoldásokat követel.” A másik efféle lépés, hogy a cselekmény totálisan üres térben zajlik, a helyszínket ugyanis kivetítve csupán jelzik, és mindent a nézők fantáziájára bíznak. De ennél is merészebb változtatást esz-

Fotó: Stefan Deuber

forma megtalálásával. A „nem-kész”, illetve „kísérletező” állapot tipikus erre a műre nézve, és számomra a rendezés egyik alap gondolata lett. Produkciónk tudatosan vázlatos, szembe megy minden külső realizmussal, amely hiteltelennek tűnne. A szereplők díszlet nélküli, fekete térben mo-

zognak és inkább a belső lelki világukat tárják elénk, mint azt, hogy például egy börtönudvaron vannak. A cselekmény megértéséhez szükséges információkat – a partitúrában fellelhető eredeti rendezői utasítások formájában – a közönség számára a színpadra vetítjük. A módszer Brecht-re emlékeztet.

G.: Ön német rendező, de magyar származású, családneve tipikusan magyar. Hogyan viszonyul a gyökerekhez?

A. H.: Szüleim sok más magyarhoz hasonlóan 1956-ban menekültek Nyugatra. Klarinétművész édesapám a Philharmonia Hungaricában játszott: abban a zenekarban, amelyet magyar zenészekből Bécsben hívtak életre. 1963-ban Brémába költöztünk, amikor apám az ottani zenekar szólóklarinetosa lett. Én tehát Észak-Németországban nevelkedtem, tipikus német iskolai és egyetemi pályafutás az enyém. De még beszélek magyarul is, és rendszeresen jövök Magyarországra, hogy meglátogassam édesapámat, aki nyugdíjba vonulása után visszaköltözött régi hazájába. Édesanyám Berlinben él.

Forrás Opernhaus Zürich

A zürichi Traviatát hiperrealista színpadkép jellemzi

közölt Homoki, amikor a darab struktúráját is átalakította. Beépített az operába ugyanis egy prologust a darab második felvonásbeli csúcspontjával, amikor Pizarro végezni akar Florestannal, a Rocco segítségével a földalatti sötét börtönbe lemerészkedő feleség, Leonóra azonban pisztolyt szegez rá. Verekedni kezdenek, de hirtelen megszólal odafentről a miniszter érkezését jelző trombitaszó. Bár a darabban minden jóra fordul, ebben az ominózus előjátékban későn érkezik a trombita hangja, a fegyver eldőrdül és végül Leonóra holtan rogy össze. Az operában azonban az a szép – magyarázza Homoki a műsorfüzetben –, hogy a holtak is feltámadhatnak. A színpad hátsó fala ugyanis megnyílik, és a nyitány hangjai közben a halott Leonóra feláll, jön a nép és üdvözlí, akár egy szép álomban. Fabio Luisi, a zürichi Opera főzeneigazgatója is üdvözölte, hogy Homoki elhagyta a párbeszédet, az eredeti szövegeket szerinte ugyanis mindenképpen át kellett volna írni, vagy legalábbis drasztikusan megrövidíteni. Szóba hozta továbbá azt is, ami máig élő mendemonda Beethoven egyetlen operájával kapcsolatban. E szerint Luigi Cherubini a Fidelio premierje után állítólag egy énekhangról szóló könyvet ajándékozott Beethovennek – azért, hogy tanuljon belőle, ha legközelebb ismét énekhangokra komponálna. A Beethovennél tíz évvel idősebb itáliai mester ezzel a szokatlan lépéssel arra tapintott rá, hogy a Fidelio komponistája az énekhangot instrumentálisan kezelte, vagyis látszólag nem ismerte igazán jól az emberi hangot, ezért aztán sem az énekési feladatok nehézségeire, sem az énekhang sajátosságaira nem volt tekintettel.

Tény, hogy Leonóra szólama korántsem „énekbarát”: végig erőt próbáló, mert gyakran kellemetlen fekvésben hihetetlen kifejező erőt követel az énekestől. A 2006-os Glyndebourne-i alakítása óta a német Anja Kampe számos rendezésben megformálta már Beethoven Leonóráját, és kétségkívül ő volt a zürichi gárda biztos pontja. A viszonylag rövid, de annál intenzívebb tenor szerepben fellépő amerikai

Andreas Homoki: a Fidelio „radikális opera, ezért radikális megoldásokat követel”

Brandon Jovanovich már kevésbé ragadott meg, mert nélkül túlságosan forszírozott fortékkal, ennél fogva a finomságokra kevésbé ügyelve tálalta Florestan szölamát. Ugyanakkor a Roccót alakító, a berlini Staatsoperből 2012-ben Zürichbe igazolt német Christof Fischesser – mint az előadás előtt jelezték, meghűléssel bajlódva – végig helytállt. Markus Poschner dirigált, és megbízhatóan illeszkedett a produkcióba az Ernst Raffelsberger betanításában közreműködő operakórus is.

A Traviata előadás ugyanakkor váratlanul alulmúlta várakozásaimat. A beteget jelentő román szoprán, Anita Hartig helyett a bolgár Sonya Yoncheva lépett fel Violettaként. Bár az Operalia verseny 2010-es győztese az első felvonás nagyáriájának elspórolt záróhangja kivételével zeneileg uralta a szerepet, mégsem maradt emlékezetes, mert suta hétköznapi gesztusokkal, igazi érzékiség nélkül vitte színpadra Verdi tragikus nőalakját. A Hans Neuenfels mellett asszisztenskedő német David Hermann kimerített filmkocka-szerű állóképpel indította a darabot. Kollégája, az osztrák Christof Hetzer pedig végig hiperrealista színpadképpel operált. Violetta a darab elején még „menő” escort girlként látjuk, akit azonban a stresszes életmód lassan kikezd. A rendező nem is a librettó szerinti tuberkulózist okolja a lány haláláért, hanem az állandó túfűtöttséget, a súlyos személyiségzavart, az állandó lelki és testi kimerültséget, a belső kiégettséget. Ebben az olvasatban az opera nem is lehet más, mint egy hatalmas Showdown. Violetta egész élete itt tulajdonképpen menekülés egy nem-létező világba. A két Germont közül Alfrédot Pavol Breslik alakította, apját pedig a Hawaii-n született Quinn Kelsey. Mindketten már jó ideje jelentős operaszínpadok szívesen látott vendégei. A szép hangú szlovák tenorista ezúttal nem tudott igazi hús-vér figurát színpadra vinni, az amerikai bariton jobban tetszett, ő azonban az igazi „Verdi-bariton” hangszínnel maradt adós.

ZENEAKADÉMIA
KONCERTKÖZPONT

BÉRLETEK 2015/16

ZENEAKADEMIA.HU/BERLETEK
JÚNIUS 10-IG KÜLÖNLEGES KEDVEZMÉNNYEL!

ZENE
KARNYÚJTÁSNYIRA

ZENEAKADÉMIA
ALÁPÍTVÁ 1875

Opera a háború ellen

Magyarországi bemutató a Nemzeti Filharmonikusokkal

Bartók Béla előtt tisztelgő hangverseny, népszerű Mahler- és Beethoven-szimfóniák, ifjúsági koncertek a Virtuózokkal, a német romantika ritkán hallható művei – mindez helyet kapott a Nemzeti Filharmonikusok következő szezonjában, amelyről Kocsis Zoltán azt mondta, végre mindenfajta kötöttség, kompromisszum nélkül állíthatták össze. A zongoraművész-dirigens két Richard Strauss-operát emelt ki az évadból, amelyeket a zeneszerző kívánsága szerint együtt, egy estén játszanak. A Daphne mellett A béke napja magyarországi bemutatóként hangzik majd fel októberben.

„Az együttes mára már tökéletesen beszéli Strauss zenei nyelvét – mondja Kocsis Zoltán –, de erre szükség is van, s ahogy az egyik koncertmesterünk, Koppándi Jenő megjegyezte, ezeket a zenekari szólamokat éjjel-nappal gyakorolják a muzsikusok. A zeneszerző ugyanis nem nagyon törődött azzal, mennyire nehezen előadhatóak az operái. Sőt, az a gyanúm inkább még nehezebbé tetté az előadhatóságot, hogy ne nyúlhasson hozzájuk akárki. Wagner után nem könnyű operát írni... Strauss maga is azt mondta, Wagner akkora hegy, amelyet csak megkerülni lehet, felkapaszkodni rá nem... Sok mindenben túlhaladja ugyan, de azt a fajta tökéletességet, amit a Gesamtkunstwerk jelent, nem sikerül elérnie. Nem is ez volt azonban a célja, hanem az, hogy bemutassa, Wagner után is van színpadi élet. Tizenhat olyan operát komponált, amelyeket ma is rendszeresen előadnak. Épp a Friedenstag, amelyet a Daphnéval játszunk párban, nem ilyen mű, de talán azért, mert tulajdonképpen kórusopera. A sztorija meglehetősen egyszerű: a svédok által körülvárt várban rekedt őrségről és azok hozzátartozóiról szól. Pszichodráma egy órába belesűrítve. Amikor a parancsnok elhatározza, hogy felrobantják a várat, hirtelen megszólalnak a harangok, feltűnik egy fehér zászló, s beköszönt a béke napja. Ha nem is ér véget ezzel a harmincéves háború, az ott és akkor megkötött béke történelmi szempontból nagyon lényeges. Az operát 1938-ban mutatták be, először Münchenben aztán Drezdában, a Daphnéval párba állítva. Azért olyan fontos ez a dátum, mert egy évre rá vette kezdetét a világegyetem Strauss művészi eszközeivel, operájával, a Friedenstaggal felemelte szavát a háború ellen. Hiszen A béke napjában megjósolják mindezt a sok borzalmat, ami aztán bekövetkezett. Amit el lehetett volna kerülni egy okos békekötés-

sel... Strauss meglehetősen ambivalens viszonyt ápolt a Harmadik Birodalom vezetőivel, és bizonyos üzeneteket belekódolt a darabjaiba. A hallgatag asszonyoknak is volt ilyen mondandója, mégpedig Stefan Zweigen keresztül. A bemutató kierőszakolása Strauss érdeme, ő ezért a nyílt konfrontációt is vállalta a náci vezetőkkel, Goebbelset például nyilvánosan mitugrásznak nevezte. Műveiben letette a voksát a béke, s ha a Daphnét nézzük, a természet és az ember egyensúlya mellett.

A két opera mind dramaturgiai, mind zenei szempontból különbözőbb már nem is lehetne. Nem is beszélve a tematikáról, hiszen az egyik valós történelmi eseményt dolgoz fel, míg a másik a görög mitológiába helyezi történetét. A Friedenstag az atonalitás határait a végsőkéig súroló, zenei nyelv, a Daphnéban – a természet és az ember egyensúlyát szimbolizáló – végig gyönyörű a muzsika. Az első darabban a kórus jut kiemelt feladathoz, a másik operában pedig három főszereplő között játszódik le a pszichodráma. Strauss azért játszatta mégis egy este ezt a két művét, mert szervesen kiegészítik egymást. A béke napja és a Daphné együtt adja azt az operai élményt, amitől a hallgatóság a teljesség érzésével távozik a teremből. A Daphnét eddig többször eljátszottuk, most ősszel a címszerepet Pasztircsák Polina éneklé majd, aki Izoldaként már bizonyított. Némedi Csaba személyében pedig olyan rendezőt találunk, aki nemcsak fantáziadús, naprakész, hanem remekül ismeri ezt a két operát, s olyan mélyen ásta bele magát Strauss és művei világába, hogy biztosan érdekesítő produkciót állít majd pódiumra.”

A Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár honlapja:
www.filharmonikusok.hu

PFZ MŰPA

Pannon-bérlet

15

Pannon I.

2015. november 20., péntek 19.30h

Bécsben a német származású Beethoven és a cseh földről érkező Korngold is otthon érezte magát. Mindkét zeneszerző művészete hatással volt arra, amit ma bécsi muzsikaként emlegetünk. Korngold saját filmzenéit felidéző Hegedűversenyét Beethoven III. Leonóra-nyitánya és V. „Sors” szimfóniája keretezi. Vezényel **Bogányi Tibor**, közreműködik **Benjamin Schmid** (hegedű).

Pannon II.

2016. január 22., péntek 19.30h

A 19. és a 20. század francia és spanyol zenéjének kapcsolódása több zeneszerző munkásságában tetten érhető. Turina és Guridi, a spanyol modernitás képviselői előszeretettel használtak népzenei elemeket. Francia mivolta ellenére Ravel Bolerója és Alborada del gracioso című műve is hasonló ihletésű. Vezényel **Gilbert Varga**, közreműködik **Narek Hakhnazaryan** (gordonka).

16

Pannon III.

2016. március 5., szombat 19.30h

A rézfúvósok hangversenyén **Boldoczki Gábor**, a Pannon Filharmonikusok rezidens trombitaművésze szólójátékát élvezheti a közönség. Haydn Esz-dúr trombitaversenyét egy ellentétpár, Strauss miniatűrje és Bruckner monumentális műve, a VIII. szimfónia keretezi. Vezényel **Bogányi Tibor**.

Pannon IV.

2016. április 15., péntek 19.30h

„Harapni” lehet majd az olasz életérzést a hangversenyteremben. **Paolo Paroni** olasz karmester zenei ritkaságokkal érkezik a Művészetek Palotájába: Corelli, Respighi és Casella műveivel az olasz zene két évszázadából szemezget. A kivélt képező Mozart zongoraversenyben **Bogányi Gergely** játszik szólót.

Pannon V.

2016. május 20., péntek 19.30h

Respighi Bach c-moll passacaglia című orgonaművének nagyzenekarra történő átformálásával szinte újra megalkotta a nagy előd zenéjét. Négy utolsó énekében Richard Strauss gondolta újra saját művészetét. Brahms IV. szimfóniája a szerző és a zenekar 2015/2016-os évadában is az utolsó mű. Vezényel **Vass András**, közreműködik **Szabóki Tünde** (szoprán).

Új bérletvásárlók számára bérletek a tavalyi árakon kaphatók a Jegymester és Interticket webáruházban, a Művészetek Palotája jegyirodájában és az ismert jegypénztárakban.

További információ: www.pfz.hu

Átadni a zene iránt érzett szenvedélyt

TérTáncKoncert a Fesztiválzenekarral és sok-sok gyerekkel

Már lassan negyedszázados hagyomány, hogy a Budapesti Fesztiválzenekar a Hősök terén muzsikál – idén azonban a június 18-i hangversenyhez táncprodukció is társul. Hip-hop, néptánc, kortárs táncelemek váltakoznak abban a koreográfiában, amelyet 250 hátrányos helyzetű gyerek ad elő Mendelssohn Szentivánéji álom című művére. Hogy miért vágtak bele ebbe a rendhagyó kezdeményezésbe, és milyen programokkal próbálják a jövő közönségét nevelni, arról az együttes ügyvezető igazgatója, Stefan Englert mesélt.

„A BFZ szenvedélyesen osztja meg a zene varázsát, ez ugyanis univerzális nyelv, amely hidat épít a kultúrák és a különböző társadalmi osztályok között. A muzsika közvetlenül szól minden emberhez. Sajnos, a klasszikus zenéhez ma nem fér hozzá mindenki. Sok, főleg vidéken élő gyermeknek esélye sincs arra, hogy élőben hallgathasson ilyen muzsikát, és részese legyen egy produkciónak. Fischer Ivának és a Budapesti Fesztiválzenekarnak az volt az álma, hogy egy olyan nagyszabású projektet hív életre, amely teret ad ezeknek a gyerekeknek is, hogy megmutassák kreativitásukat. Felkértünk több koreográfust, hogy Mendelssohn Szentivánéji álom című darabjához alkossanak táncművet, és ezt tanítsák is be a kicsiknek. A célunk az, hogy lehetőséget teremtsünk a gyerekeknek arra, hogy egy művészeti folyamat aktív résztvevőivé váljanak. Kétszázötven gyermek fog fellépni a Budapesti Fesztiválzenekarral tízezer néző előtt” – meséli az ügyvezető. Hozzáteszi, a koreográfusok heti rendszerességgel dolgoznak a kicsikkel tizenkét, vidéki iskolában. Nagy örömeikre az a tervük, hogy az ország minden részéből legyenek fellépők, megvalósult. „Már folynak a próbák, és mind a betanítóktól, mind a lelkesen résztvevő növendékektől rendkívül pozitív visszajelzéseket kapunk. A kreativitás szellemében, közös célért dolgoznak együtt a roma és nem-roma gyerekek.” A választásuk azért esett a Szentivánéji álomra, mert Mendelssohn műve kiváló alap egy koreográfiához, amellyel a gyerekek álmait mutathatják meg Szent Iván időszakában. Stefan Englert elmondja azt is, hogy a koncert technikai le szervezése komoly kihívást jelent a kollégáinak. Ahogy a rendkívüli projekt finanszírozása sem egyszerű feladat, hiszen ez az első olyan Hősök terén adott hangversenyük, amely az együttes saját rendezésében valósul meg. Ahhoz, hogy ez az álmuk, a TérTáncKoncert megszülethessen, magánszemélyek és vállalatok nyújtottak segítséget.

„Ez a különleges produkció biztos, hogy pozitívan fog hatni az olyan emberekre is, akik félnek a komolyzenétől, mert úgy gondolják, hogy az elit szórakozás. Mi pedig tényleg hiszünk abban, hogy a zene – beleértve a klasszikust is – mindenkié. Előadásaink, programjaink során sikeresen

Forrás: Gramofon-archív

Stefan Englert és Felix Mendelssohn-Bartholdy: bátor kísérlet

ösztönözzük a fiatalokat, hogy részesei legyenek ennek a varázslatnak. Az olyan kezdeményezéseinkkel, mint a Kakaókoncertek, a BFZ bekopog! vagy a Midnight Music, több ezer gyereket és fiatal tudunk megszólítani, és bízom benne, hogy átadjuk nekik a zene iránt érzett szenvedélyünket. Idén rendezünk egyébként Családi pikniket is, június 7-én, a Millenárison, amelyen minden edukációs, gyerekeknek, fiataloknak szóló programtípusunkat bemutatjuk. Lesz többek között Hangszerkóstoló, iskolaopera. Bízom abban, hogy mindez hatással van a törzsközönségünkre is, más füllel fogják hallgatni utána a koncertjeinket, és abban is segít, hogy új publikumhoz jussunk el, és bebizonyítsuk számukra, hogy mennyire fontos ez a művészeti ág. A zenekar gazdag repertoárral rendelkezik, amelyben minden korosztály talál neki szóló programot. A BFZ pedig igyekszik teljesíteni küldetését: 'megfertőzni' a gyermekeket a zene szeretetével, s ezáltal gazdagítani az életüket. Reméljük, hogy egy-egy ilyen program, mint a TérTáncKoncert, valóban változtathat akár a sorsukon is.” Végezetül azt mondja, a Fesztiválzenekar hisz a küldetése fontosságában, és abban, hogy a zene erejével lehet tenni a félreértések, a társadalmi különbségek és a gyűlölet ellen.

A Budapesti Fesztiválzenekar honlapja: www.bfz.hu

FILHARMONIA

51. Régi Zenei Napok

2015. június 27. – július 4.
Eszterháza – Fertőd

www.regizeneinapok.hu
www.filharmonia.hu

élmény
+ érték

CONCERTO NYÁRESTEK 2015

a Pesti Vármegyeháza Díszudvarán

BACH
2015. július 2., 20:00

Közreműködik:
Kaczander Orsolya
Kruppa Bálint

Vezényel és közreműködik:
Keller András

HÄNDEL
2015. július 9., 20:00

Közreműködik:
Nyakas Orsolya
Bárány Péter

Vezényel és közreműködik:
Vashegyi György

VIVALDI
2015. július 16., 20:00

Közreműködik:
Lendvay József,
Devich Gergely, Dolfin Balázs

A koncertet vezeti és közreműködik:
Kalló Zsolt

Esőhelyszín: Budapest Music Center, 20:30-as kezdettel

www.concertobudapest.hu

Japán turné, nyáresti koncertek, Zeneházikó

Olyan sikerrel vendégszerepelt a Concerto Budapest év elején a franciaországi Folle Journée Fesztiválon, hogy két további rendezvényre is felkérést kaptak. Május elején Japánban vettek részt egy ilyen különleges sorozaton, több tízezer néző előtt. Nyáron a hazai publikum is találkozhat velük a Vármegyeházán tartott hangversenyeken, a legifjabbakat pedig a Zeneházikó-táboruk várja júliusban. A zenekar programjairól Keller András zeneigazgató mesélt.

„Teljesen unikális sorozat a Folle Journée, hiszen futballstadionokba illő nézettséget produkál, 150 ezer nézővel büszkélkedhet egyetlen hétvégén. Zeneszeretők tömegei érkeznek ezekre a koncertekre. Ismerve ezeket a fesztiválokat, senki sem mondhatja, hogy nincs érdeklődés a komolyzene iránt – mondja a Concerto Budapest vezetője. – Januárban, Nantes-ban olyan tetszést aratott az együttesünk, hogy a Folle Journée Japánban rendezett sorozatára is meghívást kaptunk: április 29. és május 6. között vendégszerepeltünk a Távok-Keleten.” Tokió mellett még két másik város adott otthont a esztiválnak, amelyen koncertek egész sorát mutatták be néhány nap alatt. A Folle Journée különlegessége, hogy egy-egy előadás nem tart 45 percnél tovább, így teljesen új közönséget sikerül megszólítani.

„A Japánban rendezett fesztivál központjában a szenvedély áll. Három emblemikus Bach-műsort játszottunk, valamint Berg Lírikus szvitjét és Schönberg Megdicsőült éj című darabját, de Schubert-Mahler A Halál és a lányka vonószekari átirata is helyet kapott a programunkban. A Ránki család és én voltam a szólistája ezeknek a programoknak, amelyre már jóval korábban elkezdtük az „edzést”, hiszen reggel kilenctől este tizenegyig hangzanak fel az előadások. S tényleg lenyűgöző élmény, amikor az éjjeli koncerten kétezer ember van jelen, s már a délelőtti programokon fiatalok töltik meg a termet. Rengeteg diák jön, ők kedvemenyesen vehetnek részt a rendezvényeken.”

A hegedűművész-dirigens hozzáteszi, a napi több fellépés a zenekarnak is megterhelő munkát jelent – sportfeladatnak sem utolsó –, ezért hosszasan gyakoroltak rá az együttesrel. „Nantes-ban is tizenhat koncertem volt, akadt olyan nap, amikor háromszor léptem pódiumra. Érdekes, hogy akkor örömmel mentem az egyik helyszínről a másikra, észre sem vettem a fáradtságot. Nagyon jó érzés volt, de lelkileg, fizikailag roppant fárasztó. Viszont boldog és büszke vagyok, hogy ilyen felkéréseket kap az együttesünk.” A nantes-i vendégszereplésnek köszönhetően ugyanis nemcsak Japánba hívták meg a zenekart, hanem egy németországi sorozatra is, ahol Jevgenyij Koroljovval is koncerteznek majd.

A hazai publikum szintén találkozhat majd a Concerto Budapesttel, hiszen júliusban három hangversennyel várják az érdeklődőket a Pesti Vármegyeházán, július 2-án, 9-én és 16-án. „Nagyon kedves sorozatunkká vált a Concerto Nyárestek, s az érdeklődés azt mutatja, hogy a közönség is megszerette. Nagyszerű a milió és a hangzás is ezen a helyszínen. Idén barokk műsort állítottunk össze, és minden koncerten fiatal tehetségeket is bemutatunk. Az első estére – amelyet én vezénylek - Bach-összeállítással készülünk a zenekarral és a két szólistával, Kaczander Orsolyával és Kruppát Bálinttal. Aztán Händel következik, Vashegyi György dirigálásával, a szólisták pedig Nyakas Orsolya és Bárány Péter lesznek. A sorozatot Vivaldi-est zárja, Kalló Zsolt irányításával, s ezen három ifjú virtuóz, Lendvay József, Devich Gergely és Dolfin Balázs muzsikál majd.”

Keller András mesél a Zeneházikó nevű programról is, amelyet júliusban már harmadik alkalommal rendeznek meg a Páva utcai Zeneházban, s amelyet nagyon lényegesnek tart a gyerekek megszólításában, zeneszeretetre nevelésében. A napközis zenetáborban hangszerekkel és az egész zenekar működésével ismerkedhetnek a 6-12 évesek, akik a tábor lezárásaként egy „igazi” koncerten mutathatják be, hogy mit tanultak. „A Zeneházikó a zenészeink és a munkatársaink kedvenc programja, s már annyi az érdeklődő, hogy ebben az évben két tábort kellett rendeznünk. A számok azt mutatják, hogy a kitartó közönségnevelésnek van eredménye...”

Keller András próbál – a Concerto Budapest nagy hangsúlyt fektet a műhelymunkára

Hallgasson Ránk!

Az örökéletűség pillanatai

A Budafoki Dohnányi Zenekar és a Művészetek Palotája közös sorozata 2015-16

További információ:
www.bdz.hu • www.mupa.hu

A zenekar tevékenységét támogatják:
Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzata

2015. november 21.
Femina ex machina
Mahler: VIII. szimfónia

2016. február 27.
Kozmikus intimitások
R. Strauss: Alpesi szimfónia
Bach - Stokowski: Chaconne
Respighi: Róma fenyői

2016. március 20.
Most és mindörökké
Bach: János passió

2016. április 30.
Szimfonikus felfedezések
Kárhozat és megdicsőülés
Csajkovszkij: Francesca da Rimini
Bartók: II. zongoraverseny
Stravinsky: Tűzmadár

Az előadásokon közreműködik:

Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar
Roman Rabinovich – zongora
Duna Művészegyüttes
Hollerung Gábor

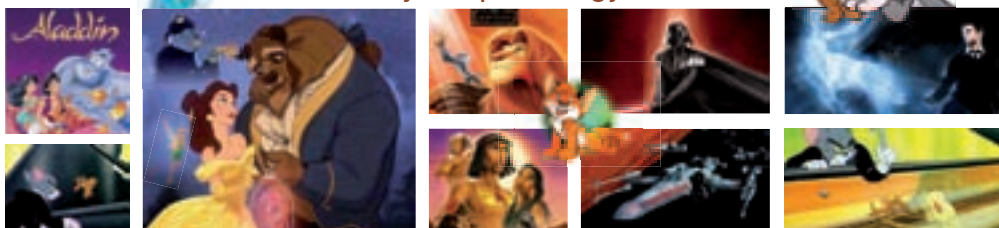
BUDAFOKI
DOHNÁNYI
ZENEKAR

MESEMÁNIA

2015. június 14., 15:00, 18:00

Kölcsey Központ Nagyterem

Jutalom a tanév végén, nem csak gyerekeknek!

A Szépség és a Szörnyeteg, Egyiptom hercege, Harry Potter, STAR WARS, Aladdin, Tom & Jerry és még sokan mások...

Vezényel: Kovács László

Közösségkapcsolat és jegyértékesítés: Tourinform Iroda (Piac u. 20.) Belépők a koncertek előtt a helyszínen, valamint az Interticket országos hálózatában és a www.jegy.hu weboldalon is válthatók!
(52)-412-250 • info@kodalyfilharmonia.hu • www.kodalyfilharmonia.hu

Kiemelt támogatóink:

Partnereink:

Pálca és gordonka – tizenöt esztendő a Dohnányi Zenekarral

Vannak együttesek, ahol csellistaként ismerik, más társulatok pedig csak dirigensként találkoznak vele. Werner Gábor ugyanis nagyon figyel arra, hogy a két feladatköre élesen elkülönüljön egymástól. A Budafoki Dohnányi Zenekart karmesterszakos hallgatóként kezdte vezényelni, s már másfél évtizede dolgozik az együttessel – nemcsak dirigensként, hanem zenei átiratok készítőjeként is. Emellett a Virtuózok produkció zenei vezetőjeként is tevékenykedik, készül a sorozat folytatására, addig pedig koncerteken vezényli a fiatal tehetségeket.

„Rendhagyó módon lettem a Dohnányi Zenekar karmestere” – meséli Werner Gábor –, hiszen nem volt üresedés, nem keresett meg Hollerung Gábor sem ezzel a felkéréssel... Együtt jártunk a karmesterképzőre Vajda Gergelyvel, aki egy nap a kezembe nyomott egy kottát és megkért, szaladjak már át, és tartsak egy próbát a Dohnányinak. S mivel Gergőnek sok volt az elfoglaltsága, egyre gyakrabban helyettesítettem, míg egy alkalommal Hollerung Gábor szólt, hogy a muzsikuskok jelezték, szívesen dolgoznának velem. Ekkor voltam utolsó éves a karmesterképzőn, és ennek immár tizenöt esztendeje. Ez alatt az idő alatt magam is részese lehettem annak a hatalmas útnak, fejlődésnek, amit az együttes bejárt.”

A karmester-csellista azt mondja, a társulat egy része ma is folyamatosan cserélődik, miközben még sokan az alapító tagok közül is a társulatban játszanak. Az évek során Hollerung Gábor irányítása alatt megszületett a közös zenekari nyelv, s már senkinek sem kell a Mozart-stílusról magyarul beszélni. Az új muzsikuskok lendületet, virtuozitást hoznak, ami a régebbi tagokat is folyton még jobb teljesítményre sarkallja. Az együttesre pedig az jellemző, hogy zenészei nagyon gyorsan megtanulnak bármit, a hangversenyeken pedig elképesztő koncentrációval képesek játszani. „S ami igazi kuriózum, az az, hogy bárkiben bármilyen ambíció is rejtőzzék, annak Gábor teret enged. Ha szeretne szólístaként is bemutatkozni vagy kamarazenekart életre hívni, akkor ezt támogatja, s közös értéké válik. Nekem is nagy szerencsém volt az együttessel, hiszen kezdő dirigensként hatalmas mennyiségű művet tanulhattam meg a közös munka során. Ekkora repertoárra máshol nem tettem volna szert. S aztán Hollerung Gábor arra biztatott, készítsék zenei átiratokat is, s látva, hogy van ehhez

Werner Gábor: az évek során Hollerung Gábor irányítása alatt megszületett a közös zenekari nyelv

affinitásom, egyre több feladattal bízott meg.”

Hozzáteszi, a Dohnányi vezetője azt is felajánlotta neki, hogy csellózzon az együttesben, ő azonban ezt a két szerepkörét igyekszik élesen elválasztani egymástól. Azt érzi ugyanis, azáltal, hogy csellóművészi végzettsége is van, a karmesterek szemében muzsikus maradt, a zenészekében pedig olyan dirigens, aki próféta akar lenni a saját hazájában... S bár pályája elején, a MÁV Zenekarnál még zenélt és vezényelt, ma már elkülöníti, mely együttesekben muzsikál, és mely társulatokat dirigálja. A MÁV Szimfonikusok Zenekarban továbbra is gordonkázik, néha kamaraegyüttesekben is zenél, emel-

lett a Dohnányit dirigálja. Hogy meddig éli még ezt a kettős életet, az egyébként még számára is kérdés, nehéz döntés azonban végleg letenni a hangszert...

Karmesterként mindig azokhoz a társulatokhoz megy szívesen, ahová a muzsikuskok, a zenekar hívja. Gyakran jár Erdélybe is vezényelni, ahonnan édesanyja származik. S azt mondja, dirigensként is átérzi a zenészek lélektanát, tudja, a próbán milyen módszerrel érdemes dolgozni, mivel lehet eredményeket elérni. Ahogy azzal is pontosan tisztában van, meddig lehet hajszolni a tempót, mi az, ami a hangszeren megvalósíthatatlan... Most a Nem a Messiáson dolgozott a Dohnányival, aztán a Zempléni Fesztivál programjai következnek. Emellett a Virtuózok nyári koncertjeit vezényli, hiszen a televíziós sorozatnak ő volt a zenei vezetője, és jelenleg a fiatal tehetségekkel lép fel az ország különböző pontjain. Született a gyerekek támogatására egy alapítvány is, s a tévés sorozat folytatására pedig ugyancsak megvan a szándék.

A Budafoki Dohnányi Zenekar honlapja: www.bdz.hu

Tűzvarázs, Hangforrás – miskolci évad az elemek jegyében

Szokatlan szezont indít útjára szeptembertől a Miskolci Szimfonikus Zenekar: koncertjeik programját ugyanis az őselemek, a tűz, a víz, a föld és a levegő jegyében építik fel. Az együttes ügyvezetője, Szászné Pónuzs Krisztina azt mondja, ez lesz az új vezetés első, igazi évada, hiszen a 2014/15-ös szezont rohamtempóban kellett összeállítaniuk. Szerencsére így is nagy tetszést aratott a publikum körében, de bíznak abban, hogy a következő még sikerebb lesz.

„Összegeztük az elmúlt szezont tapasztalatait Gál Tamás művészeti vezetővel, s így kezdtünk neki a következő évad megtervezésének” – meséli az ügyvezető – azt szeretnénk, ha a koncertjeink még több emberhez jutnának el.” Bár panaszra az elmúlt évadban sem lehetett okuk. Annak ellenére, hogy sok változás történt, számos problémával kellett megküzdeniük, az első néhány hangversenyt követően telt házak előtt muzsikálhatott a zenekar. Hosszú idő után ismét saját rendezésű koncertet adtak a fővárosban, amelyekre szintén megteltek a széksorok, s még hét másik, szintén nagy érdeklődést kiváltó budapesti előadásra is felkérést kaptak. „Ráadásul ezeknek nagyon jó volt a visszhangjuk is, így bízunk a folytatásban” – mondja az ügyvezető.

Hozzáteszi, a következő szezomban még különlegesebb hangversenyekre készülnek, régi sorozataikat új köntösbe szeretnék bújtatni. „Úgy véljük, hogy a zene egyfajta őselem az ember életében, amely természetes részét képezi mindennapjainknak, akár csak a bennünket körülvevő tűz, víz, föld és levegő. Erre a gondolatra fűzzük fel az évad koncepcióját és megjelenését. A Népszerű Bérletből így Tűzvarázs lett, és az estek tematikája is az elemekhez kapcsolódik. Olyan kiváló művészeket sikerült megnyernünk, mint Kocsis Zoltán, Prunyi Ilona, Baráti Kristóf, Thomas Herczog, Christian Simonis, Kiss József. Egy olyan fiatal tehetség is bemutatkozik nálunk, mint a Casals-versenyen több díjat elnyerő Szabó Ildikó. A sorozatban szintén helyet kapott még egy kortárs darab ősbemutatója. Ajtony Csaba Mozgásból szőtt ária című művénél különböző látványelemekkel is fokozzuk majd a hatást.

A másik bérletünk pedig kifejezetten vokális lett, a vízhez kötődik és a Hangforrás elnevezést kapta. A sorozatban bemutatunk egy ritkán játszott Puccini-operát, A lidércet, de akad emellett a kínálatában Wagner-est, s Vashe-

Szászné Pónuzs Krisztina ügyvezető igazgató: a cél az, hogy minél több korosztályt megszólítsunk

gyi György dirigálásával hangzik fel Händel Messiása. A művészek között van Elisabet Strid, Fekete Attila, Halmai Katalin, Ivan Anguelov, és olyan együttesek szerepelnek nálunk, mint a Purcell vagy a debreceni Kodály Kórus.”

Szeretnének ismét több rendezvényt tartani a Diósgyőri Várban, főleg kamaraprodukciónkat, a Vár-szerenád sorozat keretében. A következő évadban folytatják azokat a hagyományos sorozatokat is, mint az Aperitif- vagy a Promenád-koncertek. A gyerekeknek szervezett programok sora ugyancsak gazdagodik, minden korosztálynak kínálnak valamit. A várandós kismamákat Szív-hang koncertekre várják, az egészen pici,

0–3 éveseket a Cirókára. Az óvodás-, és kisiskolás korosztályt a „Játsszunk zenét a szimfonikusokkal” sorozaton látják vendégül, a tehetséges fiatalokat pedig a Hang-ár koncerteken mutatják be a közönségnek. „Minden korosztálynál más hangot ütünk meg, és nem csak nevelni akarunk, hanem élményeket is adni, kötöttségek nélkül, természetesen... Az egészen kicsiknek rendezett sorozat egyébként óriási érdeklődést keltett, és valóban hiánypótló szerepet tölt be. Olyan nagy tetszést arattak az előadások, hogy plusz koncerteket kellett még kitűznünk. De elmondhatom, hogy mindegyik sorozatra örömmel jönnek a gyerekek, a szülők és a pedagógusok is. Igyekszünk valóban odafigyelni a közönség minden igényére, ezért az utolsó koncertjeinken kérdőíves felmérést végzünk, hogy tudjuk, mi az, ami alapján döntenek a jegy-, a bérletvásárlást illetően. De szerencsére azt látjuk, hogy a publikum örömmel fogadja az újdonságokat, és továbbra is örömmel látogatja a koncertjeinket. A cél az, hogy minél több korosztályt megszólítsunk, hogy megtapasztalják, a zene milyen csodálatos elemi erővel hat az emberre.”

A Miskolci Szimfonikus Zenekar honlapja: www.mso.hu

Kortárs kompozícióktól Az álarcosbálig

Mozgalmas nyár vár ebben az esztendőben is a Szegedi Szimfonikus Zenekarra, hiszen júniusban az Armel Operaversenyen és Fesztiválon szerepelnek Franciaországban és Budapesten. Városukban szintén többször hallhatja őket a közönség, hiszen lesz megint Zenés forгатag, a Szabadtéri Játékokon pedig Az álarcosbált adják elő, s ajándékkoncerttel is kedveskednek a publikumnak. A vendégzereplésekről, fellépésekről Gyüdi Sándor vezető karmester mesélt.

„Az operajátszás mostanában nincs a média homlokterében; ezen a helyzeten segít az Armel Fesztivál, hiszen sok ember figyelmét hívja fel arra, hogy a műfaj nem avított, hanem mai, élő színházi–zenei élményforrás” – vélekedik a dirigens. „A Szegedi Szimfonikusok számára pedig mindig is fontos volt az operajátszás, vezető karmesterei jelentős opera-dirigensek közül kerültek ki: Vaszy Viktor, Oberfrank Géza, Pál Tamás.” S elmeséli, hogy a 2014-es Armel Operaverseny és Fesztiválon ősbemutatóként játszott produkciójuk, Tutino A gyertyák csonkig égnek című operája a zsűri döntése alapján június elejére meghívást kapott a világ egyik legrangosabb fesztiválvárosába, Avignonba.

„Nagy boldogság, hogy a mi ötletünkéből született darab megvalósult, s az Armel Fesztivál révén az egész világ láthatta az interneten, vendégjátékunkkal pedig külföldi karrierje is megkezdődik. Júliusban már egy olasz fesztivál

is műsorára tűzi.” Hozzáteszi, a Szegedi Nemzeti Színház örömmel volt hat éven át az operafesztivál házigazdája. A város döntése alapján a rendezvény elkerült ugyan Szegedről, a szakmai kapcsolat azonban nem szűnt meg.

„Így a hetedik és nyolcadik fesztivál magyar résztvevője ismét a mi társulatunk. 2016-ban a fesztivál megpróbál új magyar közreműködőt felléptetni, és ennek mi is örülünk, hiszen a műfaj alapvető érdeke, hogy az országban minél több helyen szülessenek értékes operaprodukciók, ebben segít a fesztivál húzóereje.”

Idén azonban még a szimfonikusok kíséretével hangzik fel Mozart Varázsfuvolája a június 29-e és július 3-a között színtre kerülő Armel Operaversenyen és Fesztiválon, a Thália Színházban. „Alföldi Róbert rendezése nem a darab kliséit fogja követni; nem valószínű, hogy egyszerű vagy unalmas filozofálgatás lenne. Élénk, fiatalos előadás születek majd – ez már a közösen tartott szereplőválogatás eredménye alapján nyilvánvaló. A darab Singpiel, azaz daljáték, prózai dialógusok és zenei számok váltakozása. Általában az operaénekeseknek az előbbi szakaszok okoznak gondot, s most kitűnő lehetőség számukra, hogy egy drámai rendező irányítja őket.”

Az együtttest a szegedi közönség is hallhatja a következő hónapokban, hiszen idén is lesz Zenés forгатag. A zenekar a Molnár Dixieland Banddel és a Fool Moon Vokálegyüttessel osztja meg a pódiumot, Balogh Sándor vezényletével. A Szabadtéri Játékokon pedig Az álarcosbál hangzik fel előadásukban. „Ez a darab része a Szegeden gyakran előadott Verdi-repertoárnak; néhány éve sikerrel játszottuk új produkciónkat. De a darabot érdemes újra és újra elővenni. A Szabadtéri Játékok színpadi lehetőségei olyan különleges vonzást jelentenek, ami szélesebb közönséget is megérinthet. Külön öröm, hogy a tenor főszerepre a mi Álarcosbálunkban kitűnően szerepelt László Boldizsár kapott felkérését, Oscarként pedig Szemere Zita lép fel, aki a nálunk megformált Gilda és Olympia sikerének köszönheti berobbanását a magyar operaéletbe. Az Ajándék-koncert ezúttal igazi romantikus est lesz: Csajkovszkij-műsört játszunk. Az 1812 nyitány, amelybe a szerző ágyúlövéseket is komponált, szabad téren szól meg igazán autentikusan, a Hegedűverseny és az V. szimfónia pedig kitűnően illeszkedik a csillagtetős Dóm tér nyáresti hangulatába.

S még kortárs darab is akad a kínálatban, hiszen nyár elején – immár sokadszorra – fellépnek Kalocsán, a Kékmadár Fesztiválon. „Általában templomi koncerteket szoktunk adni, ezúttal azonban nagyon komoly kortárszenei programot játszunk: Csontváry képei által ihletett, mai magyar zeneműveket tűzünk műsorra; a megszólaló hat kompozíció közül háromnak az ősbemutatója áprilisban volt.”

Jelenet Marco Tutino: A gyertyák csonkig égnek című operájából, amelynek fontos közreműködője a Szegedi Szimfonikus Zenekar

A Szegedi Szimfonikus Zenekar honlapja: www.symph-szeged.hu

A misszió és A profi a Kodály Kórusral

Harmadszor turnézott Morriconével a debreceni együttes

Százezer néző, tíz európai város és álló ováció mindenütt. Emlékezetes, tíz koncertből álló vendég-szereplésen vett részt Ennio Morriconével az év elején a Kodály Kórus. Zürichben és Londonban is énekelhettek, ráadásul olyan közismert filmszlágerek feldolgozását adták elő, mint a Volt egyszer egy vadnyugat vagy a Jó, a Rossz és a Csúf. Kiss Csaba megbízott karnagy mesélt a turnéről, amelynek a tervek szerint folytatása is lesz, valamint a kórus nyári és őszi fellépéseiről.

Forrás: Kodály Filharmonia

Ennio Morricone

„A Kodály Kórus először 1999-ben találkozhatott Morriconével – emlékszik vissza Kiss Csaba – akkor Riminiben két koncerten adtuk elő a darabjait. S aztán tavaly februárban volt az első nagy turnénk az olasz zeneszerzővel, akkor hét városban énekelhettük a kompozícióit. A közös munka pedig olyan jól sikerült, hogy ebben az évben is a mi énekkarunkat kérték fel a vendég-szereplésre.” A filmzenék világában szintén fegyelemre és abszolút biztos, tiszta intonációra van szükség – teszi hozzá – nagyon lényeges a pontos ritmika, ráadásul a rockos hangzást is precízen kell produkálni. „Ezeknek a koncerteknek a miliójé a különleges, hiszen hatalmas stáb munkájában veszünk részt, s tíz-tizenhét ezres közönség előtt énekelhettünk végig a turné során. Mindenütt nagy tetszést aratott a produkció, amely műsorában A profi, a Volt egyszer egy vadnyugat vagy A misszió részletei kaptak helyet, és álló ovációval zárultak az esték.”

A koncertkörút során tíz városban: Amszterdamban, Brüsszelben, Londonban, Prágában, Dublinban, Berlinben, Krakóban, Stuttgartban, Pozsonyban, valamint Zürichben léptek pódiumra. „Az összes helyszínen próbát tartottunk Morricone vezetésével, aki 87 éves letére végig alázattal és profin dolgozott. Jól, nagyon precízen, világosan tisztán, sallangmentesen vezényelt, semmilyen hatásadás nem volt jellemző rá. S a turné során többször kifejtette, mennyire elégedett a kórusunkkal. Az egyik kiváló kolléganő, Muzsi Andrea, aki roppant kényes szóló feladatot kapott, nagyon magasra írt, s pianissimóban előadandó részeket, szintén kivívta a maestro elégedettségét. Minden alkalommal megköszönte az előadását, s elmond-

ta, hogy ilyen kiváló szólistája még eddig nem volt...” S elképzelhető, hogy lesz folytatás, már tárgyalnak arról, hogy a jövő év elején nemcsak a kórus, hanem a debreceni zenekar is csatlakozik majd a turnéhoz.

Kiss Csaba beszélt emellett arról is, hogy az énekkart itthon milyen különleges feladatok várják a következő hónapokban. Augusztus közepén például Liszt Szent Erzsébet legendája című oratóriumában énekelnek a Pesti Vigadóban, Kocsár Balázs vezényletével. A következő szezon szintén szép koncerteket tartogat az együttes számára, hiszen a Zene világnapján, október 1-jén ismét budapesti fellépésük lesz, a Zeneakadémián Kodály-műveket adnak elő Erdei Péter dirigálásával. Emellett programjaik sorában megtalálni még Honegger Karácsonyi oratóriumát, valamint Mozart Requiemjét is.

Visszatekintve az elmúlt szezonra, amely során Kiss Csaba irányította az énekkart, rangos fellépésekről, világhírű partnerekről számolhat be. Hiszen nemcsak Ennio Morriconével koncerteztek, hanem nagyon dicsőően nyilatkozott az együttes teljesítményéről Sir Simon Rattle is, akivel a Művészetek Palotájában koncertezhettek. Ezen az előadáson a Berliini Filharmonikusok muzsikáltak, s a Kodály Kórus partnere volt még a MR Énekkara is. A magyar vendégdirigensek, Antal Mátyás, Németh Pál szintén elégedettek voltak velük, így tényleg elmondhatják: gazdag és igazán eredményes évadon vannak túl.

A Kodály Filharmonikusok és a Kodály Kórus honlapja:
www.kodalyfilharmonia.hu

Szükségből erény

– kicsi, de sokoldalú együttesé vált a Duna

Nagyon összetartó, minden nehézséggel megküzdő társulat a Duna Szimfonikus Zenekar. Tagjai közül sokan szinte diplomázásuk óta tagjai az együttesnek, így a II. hegedűszólamot vezető Csáky-Bogár Rita vagy a brácsásokat irányító Kovács Attila. A zenekar létszáma az évek során egyre csökkent, a feladatai azonban sokasodtak, s ma már ifjúsági koncerteken, operaelőadásokon, vidéki fellépéseken találkozhat velük a közönség. Nyáron Duna Koncerteket tartanak, s karmesterkurzusokon muzsikálnak. Az együttesben folyó munkáról a két szólamvezető beszélt.

Kovács Attila azt meséli, már az „ezüstlakodalmát” ünnepelheti a zenekarral, hiszen éppen huszonöt esztendővel ezelőtt lett a Duna Szimfonikus Zenekar tagja. Kicsit kanyargósan vezetett az útja, hiszen azt követően, hogy a brácsásként diplomázott, máris harsonázni kezdett a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián. Aztán visszatért a vonós hangszerhez, és a Rádiózenekar következett, majd jelentkezett az Operaház és a Duna Szimfonikusok próbajátékára is. Előbb a Dunánál zajlott a meghallgatás, de Kovács Attila már ekkor arra gondolt, ha sikerrel is jár a dalszínháznál, akkor attól kezdve csak az árokban muzsikálhat... Ezt nem tartotta életnek, hiszen ő mindig is a pódiumon szeretett és szeret játszani, így a Dunát választotta.

Csáky-Bogár Rita majd ugyanilyen hosszú ideje tagja az együttesnek, ő közvetlenül a diplomaszerezése után lett a Duna Szimfonikusok tagja. S bár más együttesekben is rendszeresen zenélt, a Dunához mindig hűséges maradt. Ebben az időben egyébként rengeteg fiatalot vettek fel az együtteshez, akik közül sokan azóta is a társulat tagjai. Olyannyira összetartó, családias a csapat, hogy számos házaspárt találni a muzsikások között, van például kürt-klarinét, cselló-brácsa, trombita-hegedű páros.

Negyedszázaddal ezelőtt még jelentősen nagyobb volt a létszám, az évek során azonban az egyre kisebbedő büdzsé miatt, egyre kevesebb lett a muzsikus is... „Otthonunk, a Duna Palota színpada elég kicsi, de így épp elférünk rajta, a kíséretőknek már nem nagyon jutna hely” – mondja Kovács Attila. „Szerencsére a zenekarunk nagyon rugalmas, s még ilyen kis létszámmal is el tudunk játszani komoly szimfonikus műsorokat. Ahhoz, hogy ugyanazt a hangzást produkáljuk, mint egy több főből álló együttes, más intenzitásra, erőteljesebb játékra van szükség. Ez nagyon biztos szólamtudást igényel, amit meg kell tanulnia min-

Csáky-Bogár Rita

Kovács Attila

denkinek, aki ehhez az együtteshez csatlakozik.”

S bár a fizetések alacsonyok, a kíséretők szintén kevés pénzt kapnak, mégis szívesen jönnek a Duna Zenekarhoz muzsikálni, mert szeretik a jó hangulatú, összetartó, kedves társaságot.

„A sok nehézség összekovácsolta a társulatot” – teszi hozzá Csáky-Bogár Rita – mindenki tudja, egymásra vagyunk utalva, s számíthatunk is a másokra.”

Szükség is van az összetartásra, hiszen az utóbbi években – hogy a zenekar működni tudjon –, nagyon sok felkérés kell elvállalniuk, miközben a tagok zöme tanít is. A Duna Szimfonikusoknak van saját ifjúsági és felnőtt sorozatuk, emellett a Filharmónia rendezte programokon is részt vesznek. Minden szezonban szerepel opera is a műsorban. A zenekaron belül több kamaraegyüttes is működik, például a szólamvezetők vonósnégyese, ami ugyancsak segít a színvonal emelésében. „Vidéken is egyre többet szerepelünk, ebben a szezonban bejártuk például Veszprém megyét. Nyáron szintén sok a munka, hiszen karmesterkurzusokon muzsikálunk, s minden hétfvégén Duna Koncerteken lép pódiumra a zenekar” – teszi hozzá Kovács Attila.

Csáky-Bogár Ritával egyetértenek abban, hogy nagyon jó, hogy ilyen régóta ismerik a társulatot, hiszen szólamvezetőként pontosan tisztában vannak azzal, melyik muzsikusnak mi az erőssége, kinek miben kell segíteni. A felkéréseknek köszönhetően pedig az együttes egyre sokoldalúbb, és a felkészüléshez igénybe veszik a 21. századi technikát is. Vezető karmesterük, Deák András ugyanis egy-egy új darabnál kottákat, youtube-linket küld a zenészeknek, hogy ezzel is megkönnyítse az otthoni felkészülésüket.

A Duna Szimfonikusok honlapja: www.dunaszimfonikusok.hu

Torokból szóló, rezes hangok

Fúvósokból lett énekesek a Honvéd Férfikarban

Egy harsonás és egy tubás tenor, valamint egy trombitás basszus. A Honvéd Férfikar különlegességét talán az is jelzi, hogy három olyan tagjuk akad, aki először fúvós diplomát szerzett, s a kórusmunka mellett időnként hangszeres muzsikusként is pódiumra lép. A rendhagyó pályájáról Németh Nándor, Peresztegi Attila és Tóth Péter mesélt.

Abban mindhárman egyetértenek, hogy énekléskor nagyon jó hasznát veszik a fúvósként megtanult légzésnek, akár csak a formálásnak, a különböző zenei technikáknak. Németh Nándor majd három évtizede tagja a Honvéd Férfikarnak, s azt meséli, amikor gyerekként zongorázni tanult, maga körül fúvósegélyben játszó fiúkat látott, akik koncerteztek, utazgattak, így ő is kedvet kapott ezekhez az instrumentumokhoz. „Kicsit későn kezdtem, 11-12 évesen – mondja – szerencsére azonban nagyon erős fúvósiskolába jártam, egy bentlakásos katonazenekari intézménybe, ahol reggeltől estig gyakoroltunk. A legjobb tanárok oktattak bennünket, és velük gyakran együtt is zenélhettünk. Áldom a sorsom azért az iskoláért, mert valóban muzsikálásra oktattak, és olyan tudást kaptam a legnagyobbaktól, amelyet mind a mai napig használok. A tantárgyak között volt a kamarazenélés, a kóruséneklés is, s amikor 16-17 évesen elkezdtem énekelni, kiderült, szép a hangom. Elvégeztem az iskolát 1982-ben, és katonazenész lettem. Néhány évig muzsikáltam egy együttesben, mint harsonás, mellette azonban folytattam a magánénektanulást is. Aztán, 29 évvel ezelőtt a Honvéd Férfikarnál kiírtak egy meghallgatást... Én azonban nem tudok egyszerre zenélni és énekelni is, így a kórust választottam. Néha azért a próbák után előveszem a harsonát, s fújok néhányat, de csak a magam kedvére.”

Peresztegi Attilát tubásként ismerhette meg az Honvéd Férfikar, hiszen először, egy jubileumi koncert közreműködőjeként, fúvós kamarazenekarral lépett pódiumra az együttesrel. Később énektanára, Keönch Boldizsár biztatására – két év tanulást követően – jelentkezett a kórusnál. Viszont a hangszeres játékról se mondott le, rendszeresen tubázik ma is az Operaház Zenekarában, valamint az Ewald Kvintettben, amelynek már egy évtizede a tagja. Mindezzel gyermekkori álma vált valóra, hiszen már akkor, a jövőt firtató kérdésre azt felelte, énekelni és tubázni szeretne. Hangszerét egyébként egy véletlennek köszönheti, azt mondja, talán nem volt tubás a fúvózenekarban, mert amikor 11 évesen jelentkezett a zeneiskolában, azt az instrumentumot nyomták a kezébe. De hamar megszerette, s tizenkilenc esztendőn keresztül játszott a Danubia Zenekarban. A Honvéd Férfikar tenor szólamában három éve énekel. „Számomra csodálatos élmény, hogy a Hunyadi Lászlóban délelőtt énekelhettem a színpadon, este pedig

Peresztegi Attila, Tóth Péter és Németh Nándor

lementem az árokba, és ugyanebben az Erkel-operában tubázhattam. Áldott időszak ez így a számomra.”

Tóth Péter sem tette le a hangszerét, bár mostanában kevesebbet trombitál. Azt mondja, elkoptak a zenekari meghívások, viszont kamarafelkérések és tanítás rendszeresen akad. „Kevesen gondolnak bele abba, hogy míg egy instrumentumhoz lehet venni nádat, alkatrészeket, az énekesnek azzal az egy, torkában lévő hangszerrel kell végigmuzsikálnia az életét. Ha valaki negyven évet szeretne eltölteni a pályán, vigyáznia kell rá” – teszi hozzá.

S azt meséli, tízévesen, szinte az utolsó pillanatban kezdett hangszeret tanulni, később, a főiskola alatt pedig kórusokban is kipróbálta magát. Amikor látta, mennyire ritka a mély hang – trombitásból sokkal gazdagabb a kínálat – az éneklésre fókuszált. A Kodály Kórus tagja volt évekig, a Honvédnál pedig négy esztendeje dolgozik.

Összegezve a beszélgetést, mindhárman úgy vélik, különleges és jó dolog férfikarban énekelni, már csak amiatt is, mert a Honvéd repertoárja az utóbbi időben nagyon sokszínűvé vált. A tennivaló is rengeteg, hiszen a megszokott koncertjeik mellett CD-felvételeket készítenek, fellépnek a Nemzeti Színházban, az Erkel Színházban és az Operában, az MTA-ban saját hangversenysorozatot indítottak. S most nyáron is énekelnek, olyan produkciókban vesznek részt, mint a Sába királynője vagy A trubadúr.

A Honvéd Együttes honlapja: www.honvedart.hu